

Reactienota

Uitkomsten inspraak en participatie bij de voorgenomen hoofdlijnen Bestuurlijk Stelsel vanaf 2022

Inhoud

1 Toelichting inspraak- en participatieperiode	3
2 Leeswijzer	5
3 Samenvatting en uitkomsten voor de definitieve hoofdlijnen BS 2022.....	6
4 Reacties bewoners uit de inspraak en participatie.....	9
4.1 Algemeen	9
4.2 Rol en positie dagelijks bestuur (DB).....	11
4.3 Rol en positie stadsdeelcommissie (SDC).....	12
4.4 Taken en bevoegdheden	14
4.5 Verkiezingen.....	16
4.6 Loting.....	16
4.7 Stadsdeelpanel	17
4.8 Participatie	18
4.9 Cultuur	20
4.10 Toegankelijkheid dienstverlening en informatie (inclusief gebiedsgericht werken en inrichting bewonersloket).....	21
5 Reacties dagelijks besturen en stadsdeelcommissies (SDC's).....	24
5.1 Algemeen	24
5.2 Rol en positie dagelijks bestuur (DB).....	25
5.3 Rol en positie stadsdeelcommissies (SDC's).....	27
5.4 Taken en bevoegdheden	30
5.5 Verkiezingen.....	33
5.6 Loting.....	35
5.7 Stadsdeelpanel	36
5.8 Participatie	37

5.9 Cultuur	38
5.10 Toegankelijkheid dienstverlening en informatie (inclusief gebiedsgerichtwerken en inrichting bewonersloket).....	39
6 Bijlagen	41

1 Toelichting inspraak- en participatieperiode

Het college heeft op 7 april 2021 de notitie *Voorgenomen hoofdlijnen voor het bestuurlijk stelsel vanaf 2022* aan de gemeenteraad van Amsterdam aangeboden. Dit voorstel volgde op de in 2019 afgeronde evaluatie van het huidige bestuurlijk stelsel, met als voornamelijk constatering de breed gedragen wens tot verbetering. Met het voorstel wil het college het lokale bestuur versterken, met meer toegang en zeggenschap voor de burgers.

Activiteiten in kader inspraak en participatie

Amsterdammers is gevraagd om mee te denken en te reageren op de voorstellen. De inspraak is op 8 april gestart en aangekondigd via een persbericht en een advertentie in Het Parool. Het bericht is natuurlijk ook gedeeld via de website van de gemeente en verspreid via de nieuwsbrief van Amsterdam.nl. De documenten zijn ter inzage gelegd bij de stadsdeelkoffies en online geplaatst op:

- www.amsterdam.nl/bestuurlijkstelsel
- <https://bekendmakingen.amsterdam.nl/bekendmakingen/publicatie/inspraak/2021/bestuurlijk-stelsel/>

Tot 20 mei 2021 hebben bewoners de gelegenheid gehad om zich via reguliere inspraakmogelijkheden en tijdens verschillende participatieactiviteiten te uiten over de voorgenomen veranderingen voor het bestuurlijk stelsel, met als hoofdpunten:

- Een steviger mandaat voor stadsdeelbestuurders
- Onderzoek naar deels gelote stadsdeelcommissies
- Instellen van gelote stadspanels
- Minder afstand tussen stadsdeel en kiezer
- Meer contact tussen stadsdeelcommissie en de gemeenteraad
- Meer invloed en ruimte voor Amsterdammers om te participeren
- De leeftijd voor actief en passief stemrecht stadsdeelcommissie naar 16 jaar
- Amsterdammers van buiten de EU met een geldige verblijfsvergunning krijgen, nadat zij 2 jaar in Nederland wonen, actief en passief kiesrecht voor de stadsdeelcommissies

Naast de reguliere inspraakmogelijkheid zijn alle Amsterdammers uitgenodigd om deel te nemen aan stadsdeelgesprekken en een online enquête. Een groot deel van de indieners van de reguliere inspraakreactie heeft ook hieraan deelgenomen. De participatie over de voorstellen van het college voor het bestuurlijk stelsel bestond uit een enquête, twee stadsdeelgesprekken en twee stadsgesprekken. De hoofdvragen die hierbij voorlagen waren:

- Hoe ervaart u de toegankelijkheid en die dienstverlening van de gemeente op dit moment?
- Wat vindt u van de verbetervoorstellen van het college en welke aanvullingen of alternatieve ideeën heeft u zelf?

Overzicht van reacties

Er zijn op de voorgenomen hoofdlijnen, zoals die door het college op 8 april voor inspraak is aangeboden, 22 reguliere inspraakreacties binnengekomen waarvan 19 van bewoners, 1

buurtorganisatie, 1 vereniging en 1 reactie van het afdelingsbestuur van een lokale politieke partij in Noord. De enquête is door 500 Amsterdammers volledig ingevuld. Hiernaast vulden 300 Amsterdammers de enquête gedeeltelijk in. Er namen ongeveer 50 geïnteresseerden deel aan de stadsdeelgesprekken en 100 aan de stadsgesprekken. De inbreng uit de inspraak en participatie varieert tussen suggesties, wensen, analyses, ideeën en kritiek. Met de reacties worden aanbevelingen gedaan voor de versterking van de positie van het lokaal bestuur in de stadsdelen en wordt ingegaan op de voorgestelde veranderingen. Er zijn ook zorgen en overwegingen door bewoners meegegeven zoals de aanpak van de pandemie en het test- en vaccinatiebeleid, waarvoor bestuurlijke aandacht wordt gevraagd. Als het gaat over verkeersveiligheid en de rondvaartboten wordt er door een buurtorganisatie onvrede geuit over het verloop van het traject en de omgang met bewoners. Deze reacties zijn geen onderdeel van deze reactienota die zich richt op het voorstel voor versterking van het bestuurlijk stelsel vanaf 2022.

Alle Dagelijks Besturen (DB's) en stadsdeelcommissies (SDC's) hebben gereageerd: Het DB Zuidoost volstaat met de opmerking dat ze het met de concept hoofdlijnen eens zijn zoals nu opgesteld. In het stadsdeel Oost hebben het DB en de SDC een gezamenlijk advies opgesteld. In de overige stadsdelen hebben DB en SDC afzonderlijk gereageerd.

Afronding van het participatieproces: slotpeiling

Tijdens de inspraak en het participatieproces tot nu toe zijn door Amsterdammers aanvullende ideeën ingebracht, waarover het college zich in dit document ook uitspreekt. Het college hecht ook ten aanzien van deze ideeën aan de mening van andere Amsterdammers, voor wie de ideeën nu nog nieuw zijn. Vandaar dat de participatie voor dit traject nu parallel aan de politieke besluitvorming doorloopt. Van 2 juni tot en met 12 juni kunnen Amsterdammers in een Slotpeiling reageren op de nieuwe voorstellen uit het participatietraject. Ze worden aangeboden in de vorm van stadsamendementen en stadsmoties, die als zodanig door de fracties in de gemeenteraad gebruikt kunnen worden bij de bespreking van het collegevoorstel in de raadscommissie op 23 juni a.s.

Dank!

Het college is erkentelijk voor alle input die tot dusver door bewoners in deze trajecten is geleverd.

Met het inspraak en participatieproces is een groep betrokken en vaak actieve Amsterdammers bereikt, die op verschillende wijze ervaring hebben met de manier waarop de overheid en het politiek bestuur zijn georganiseerd. Er is een podium geboden om inhoudelijke kritiek, wensen en ideeën ten aanzien van het functioneren en verbeteren van bestuurlijk stelsel belicht te krijgen. Het was mooi geweest als er veel meer reacties binnen waren gekomen, maar het college is te spreken over de kwaliteit van de input en inzet van diegenen die wel hebben meegedacht.

2 Leeswijzer

In deze reactienota zijn de verschillende inspraakreacties en de aanbevelingen en adviezen uit het participatietraject ten aanzien van het bestuurlijk stelsel weergegeven, en geeft het college van burgemeester en wethouders weer of en hoe zij de reacties en adviezen heeft verwerkt in de definitieve hoofdlijnen.

Mede aan de hand van de ontvangen reacties zijn de volgende thema's uitgewerkt. De thema's voor de slotpeiling sluiten hier ook weer op aan:

1. Algemeen
2. Rol en positie dagelijks bestuur (DB)
3. Rol en positie stadsdeelcommissie (SDC)
4. Taken en bevoegdheden
5. Verkiezingen
6. Loting
7. Stadsdeelpanel
8. Participatie
9. Cultuur
10. Toegankelijkheid dienstverlening en informatie (incl. gebiedsgericht werken en inrichting bewonersloket)

In hoofdstuk 3 wordt een beknopte samenvatting gegeven van de uitkomsten van de participatie en inspraak zoals deze meegenomen worden in het definitieve hoofdlijnenbesluit en de verdere uitwerking daarvan.

In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op de hoofdlijnen van de uitkomsten uit de reguliere inspraak en de opbrengst van de twee stadsdeelgesprekken, de online enquête en twee verdiepende online stadsgesprekken *op hoofdlijnen*, en de bestuurlijke reactie van het college van burgemeester en wethouders daarbij. Bijgevoegd aan dit document zijn de verslagen van de verschillende bijeenkomsten en een overzicht van de uitkomsten van de enquête (bijlage a t/m e). De brieven en ingezonden inspraakformulieren zijn omwille van de privacy niet bijgevoegd.

Hoofdstuk 5 van de reactie nota gaat nader in op de adviezen vanuit het dagelijks bestuur (hierna te noemen DB) van de stadsdelen en de stadsdeelcommissie (hierna te noemen SDC's). Dit betreft de hoofdlijnen welke zijn voorzien van een bestuurlijke reactie en aanvullend op de bestuurlijke reactie in hoofdstuk 4. In de bijlagen f t/m r zijn alle binnengekomen brieven opgenomen.

Deze reactienota wordt met het definitieve hoofdlijnenbesluit naar de gemeenteraad gestuurd. Daarna volgt in de behandeling daarvan in de raadscommissie KDD van 23 juni 2021 en de gemeenteraad van 7 juli. Na de vaststelling van de definitieve hoofdlijnen voor het bestuurlijk stelsel vanaf 2022 zal hier uitwerking aan gegeven worden in de verordening op het lokaal bestuur voor Amsterdam. Na vaststelling van de verordening door de gemeenteraad kan het nieuwe stelsel vanaf de verkiezingen in maart 2022 van start.

3 Samenvatting en uitkomsten voor de definitieve hoofdlijnen BS 2022

Met de reactie van bewoners en uit de stadsdelen wordt de uitwerking van het stadsdeelplus-model onderschreven. Er worden suggesties gedaan om de voorstellen aan te scherpen, de samenwerking tussen de raad, het college, het DB en de SDC te bevorderen en het belang van ruimte voor lokaal maatwerk en gebiedsgerichte aanpak te benadrukken (zie bijlage f t/m r) bij deze reactienota). Vanuit de stadsdelen komen verschillende varianten voor de invulling van het stadsdeelplus-model naar voren en ondanks de wens tot stadsdeelraden en variant C die daar binnen de wettelijke kaders dan het meest op aansluit, is er bestuurlijk voorkeur voor variant B met twee bestuurscommissies waarvan een benoemd DB door het college en een gekozen stadsdeelcommissie.

Het college zet daarmee in op het verbeteren van een aantal zaken: De invloed van stadsdelen moet groter en vooral beter aansluiten op de lokale opgave, door een gebiedsgerichte focus. We willen een stelsel dat beter uitlegbaar is, zodat bewoners weten waar ze moeten zijn met vragen en ideeën, en weten hoe en waarover ze kunnen meebeslissen over zaken die hun directe leefomgeving betreffen. Hierbij is voor het stelsel vanaf 2022 een aantal uitgangspunten geformuleerd: Democratisch gekozen lokaal bestuur, helder afgebakend takenpakket, controle en verantwoording op stadsdeelniveau, uitlegbaar en transparant voor bewoners, goede bestuurlijke samenwerking (en ambtelijke ondersteuning), stimuleert en biedt ruimte voor participatie. Het college heeft daarvoor de verbeterpunten in de Voorgenomen hoofdlijnen verder uitgewerkt en stelt voor versterking van de lokale democratie in het bestuurlijk stelsel vanaf 2022 de volgende verbeteringen voor:

- De stadsdeelcommissie krijgt meer positie door een adviserende, richtinggevende en controlerende rol, die in de verordening nader wordt uitgewerkt. De commissie krijgt instrumenten om richting mee te geven aan het dagelijks bestuur en om te sturen op de uitvoering middels stellen van vragen en doen van voorstellen. In de Verordening op het lokaal bestuur wordt ook vastgelegd dat het dagelijks bestuur alleen met zeer zwaarwegende redenen (zoals strijdigheid met de wet of stedelijke dwingende kaders) voorstellen of adviezen van de stadsdeelcommissie die op een meerderheid kunnen rekenen in de stadsdeelcommissie, naast zich neer kan leggen;
- De relaties tussen DB en SDC wordt versterkt. Afspraken worden vastgelegd in de Verordening. Ook krijgen de SDC's gelegenheid vooraf aan de benoeming van DB-leden in een hoorzitting vragen te stellen aan de kandidaat bestuurders en om aan het college mee te geven als er zwaarwegende redenen zijn om een dagelijks bestuurder niet te benoemen.
- Nadere uitwerking opdracht aan het lokaal bestuur met heldere verantwoordelijkheden, instrumenten en ambtelijke ondersteuning om die opdracht waar te kunnen maken: Taken en bevoegdheden van het lokaal bestuur blijven grotendeels ongewijzigd, maar een duidelijke opdracht en stevig mandaat op een aantal helder omschreven taken aan benoemde stadsdeelbestuurders die zich hierover verantwoorden aan gekozen stadsdeelcommissies, krijgt het lokaal bestuur meer zeggenschap, duidelijkere bevoegdheden, eenduidiger sturing van lokale opgaven, controle en tegenspraak op stadsdeelniveau, met invloed hierop van stadsdeelcommissie en bewoners. Hiermee

wordt het handelen van het bestuur ook voor bewoners meer transparant en beter voorspelbaar.

- Het college kiest er voor om het verlengd lokaal bestuur met door college benoemde dagelijks bestuurders voort te zetten. Zoals in de Voorgenomen hoofdlijnen is aangegeven vereisen de grote opgaven in de stad een integrale aanpak en goede bestuurlijke samenwerking. Het lokaal bestuur ligt hiermee rechtstreeks in het verlengde van het college en kan daarmee binnen de kaders van het coalitieakkoord met mandaat handelen, maar kan ook snel escaleren naar het college. College en lokaal bestuur kunnen zo samen optrekken in het realiseren van de grote maatschappelijke opgaven voor de stad.
- Met het oog op rolzuiverheid instellen van twee aparte bestuurscommissies, waardoor een scheiding ontstaat tussen het door het college benoemde orgaan dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van taken en bevoegdheden en het door de Amsterdammers gekozen orgaan dat richting geeft en toeziet op de uitvoering door het Dagelijks Bestuur
- Versterken van de betrokkenheid en relatie tussen de kiezers en de stadsdeelcommissie. Naast verdere ontwikkeling van participatie instrumenten, zoals het beleidskader Participatie, wil het college als proef een stadsdeelpanel instellen dat de stadsdeelcommissie twee keer per jaar adviseert over bepaalde onderwerpen die het stadsdeel betreffen. Dit stadsdeelpanel gaat uit gelote burgers bestaan. Op basis van de eindevaluatie zal het college een besluit nemen over het al dan niet toevoegen van gelote leden aan de stadsdeelcommissie met ingang van 2025.
- Om de toegankelijkheid voor bewoners te vergroten wordt een bewonersloket nader uitgewerkt en een voorstel in januari 2022 aan de raad voorgelegd. Het loket (fysiek en digitaal) kan helpen om de gebiedsteams beter toegankelijk en vindbaar te maken en bewoners te begeleiden bij de participatie en het voor Amsterdammers goed vindbaar is wat er aan participatie is gepland of gedaan en waar men ook met klachten terecht kan.
- Versterken van de relatie tussen de gekozen stadsdeelcommissies en de raad waarbij het college de raad in overweging geeft om een territoriale commissie in te stellen. Zo kan de raad versterkt sturen via de gekozen stadsdeelcommissie door de stadsdeelcommissie een duidelijke opdracht te geven in de voorbereiding van de raad zoals ook het geval is bij de huidige raadscommissies.
- Vergroten van de invloed van de bewoners door het versterken van de participatie en door het lokaal bestuur een stevige positie en duidelijker rol in de participatie te geven.
- Vanaf 16 jaar kunnen Amsterdammers kiezen of zich verkiesbaar stellen en Amsterdammers van buiten de EU met een geldige verblijfsvergunning krijgen deze rechten al nadat zij twee jaar in Nederland wonen.

Het college is van mening dat met deze voorstellen voor de inrichting van het stelsel vanaf 2022, de verbeteringen kunnen worden gerealiseerd en het voor alle betrokkenen in het stelsel en voor de Amsterdammers helder is wie waarover gaat.

Het college realiseert zich dat het stelsel hiermee niet af is en de verdere ontwikkeling grote inzet en bestuurlijke betrokkenheid vraagt. Daarbij zal ook worden geïnvesteerd in de (bestuurlijke en ambtelijke) cultuur (houding en gedrag) en een breed gedragen eigenaarschap voor het functioneren van het stelsel.

In de hoofdlijnen en de verdere uitwerking van het nieuwe bestuurlijk stelsel worden conform de bestuurlijke reactie in deze nota, de aanbevelingen van bewoners, de dagelijks besturen van de stadsdelen en stadsdeelcommissies aangaande taken en bevoegdheden, de toelage en

ondersteuning van de stadsdeelcommissies, de uitwerking van stadsdeelpanels, de participatie en de uitwerking van het voorstel voor een bewonersloket nadrukkelijk meegenomen.

Het college bedankt alle Amsterdammers voor hun input via de inspraak en participatie op de voorgenomen verbeteringen aan het bestuurlijk stelsel. Het college onderschrijft dat de toegankelijkheid/dienstverlening van de gemeente en de organisatie van participatie verbeteringen behoeft. Beide zaken zijn voortdurende aandachtspunten die niet klaar zijn met de doorontwikkeling van het bestuurlijk stelsel. Uit de inspraak en participatie blijkt een grote behoefte aan directer contact met ambtenaren en bestuurders, aan duidelijkheid en scherpe kaders voor toekomstige participatieprocessen en steun voor meer mandaat van de stadsdeelcommissieleden.

In het voorstel van het college wordt het mandaat van de stadsdeelcommissies en de ambtelijke ondersteuning verruimd. Daarnaast denken we met het invoeren van een bewonersloket bij te dragen aan directer contact. Daarnaast verwachten wij op dit gebied veel van de doorontwikkeling van het gebiedsgericht werken. Scherpe kaders voor participatie stellen wij met een beleidskader participatie die binnenkort zal worden vastgesteld. Onze verwachting is dat deze nota en de duidelijkheid die dit biedt ook bijdraagt aan de ambtelijke cultuur die door velen als ontoegankelijk wordt ervaren. Overige punten zoals een participatie/buurt-app en een instrument als een Bewoners Effect Rapportage werken we graag samen met jullie, samen met de stad verder uit.

4 Reacties bewoners uit de inspraak en participatie

4.1 Algemeen

Bewoners en verenigingen hebben constructieve bijdragen geleverd voor de versterking van het lokale bestuur in de stadsdelen. Een aantal reacties is ook voorzien van analyses en onderzoeksrapporten naar versterking van representatieve en participatieve democratie. Wel is door enkele bewoners aangegeven dat het hoofdlijnenbesluit moeilijk te volgen en verwarrend is, met de verschillende voorstellen voor bestuurlijke commissies en stadsdeelpanels. Dat het huidige er nog maar net is en nu alweer aangepast moet worden maakt de zaak ook niet duidelijker.

Een aantal bewoners geeft ook aan dat de voorgenomen herziening en de gevraagde inspraak opvallend is in deze tijden van corona. Bewoners hebben nu vooral andere zorgen, er is behoefte aan duidelijkheid en een sterk bestuur.

Bewoners geven aan dat de modellen naast het stadsdeelplus-model uit de evaluatie, te snel en onvoldoende gemotiveerd zijn weggestreept door de politiek (gedoeld wordt op scenario 2 en 3, die bij enkele bewoners ook de voorkeur genieten). Ook wordt gemeld dat alleen gekeken wordt naar de stadsdelen, maar belangrijk is ook te kijken naar het functioneren van het gemeentebestuur en het 'afspiegelingscollege', zoals dat in een van de reacties wordt genoemd. Er wordt opgemerkt dat veel onderwerpen die in de stadsdelen worden behandeld ook in de raadscommissie en raad terugkomen en hier in de voorgenomen hoofdlijnen niet over wordt gesproken.

Over het algemeen vinden bewoners dat Amsterdam te groot is om bestuurlijk alleen over te laten aan het college van B&W en de gemeenteraad, maar dat de voorstellen voor verbetering niet ver genoeg gaan om de problemen uit de evaluatie op te lossen. De vraag wordt ook gesteld wat er nu werkelijk verandert. In een groot deel van de reacties wordt aangegeven dat men terug wil naar de stadsdeel- en wijkraden, en naar de situatie dat het gekozen bestuur ook het DB benoemt om een decentraal bestuur voor bewoners goed te kunnen laten werken.

Tijdens het participatieproces is kritiek geuit op de organisatie van het proces: dit betrof met name late/ gebrekkige communicatie, onduidelijkheid rond het samenvoegen van de stadsdeelgesprekken en de beperkte periode waarin mensen konden reageren op het voorstel van het college. Ook werden twijfels geplaatst bij de representativiteit van de uitkomsten van de enquête.

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

Het college is het met bewoners eens dat de stad te groot is om alleen centraal te worden bestuurd. De opgaven liggen vooral lokaal. Daarom is gekozen voor een gedecentraliseerd model met nabijheid van bestuur voor de bewoners in de stadsdelen. Met de wijziging van de landelijke wet- en regelgeving heeft het Rijk per 2014 de mogelijkheid afgeschaft om taken en

bevoegdheden binnengemeentelijk op lokaal niveau dual te organiseren, met gebieden die een eigen stadsdeelraad en DB kennen vergelijkbaar met raad en college. De boodschap in 2014 luidde dat er drie bestuurslagen zijn: Rijk, provincie en gemeente. Het gemeentebestuur heeft daarom vanaf 2014 een nieuwe binnengemeentelijke structuur voor de lokale besturing gekozen om de nabijheid van bestuur voor bewoners in de stadsdelen te behouden.

Bij deze overgang heeft het college vastgehouden aan een gedecentraliseerde stelsel voor de nabijheid van bestuur. Daartoe is een limitatieve lijst opgesteld met taken en bevoegdheden die door het college worden overgedragen voor de lokale uitvoering en het maatwerk voor bewoners van het stadsdeel. Dit binnen de door de gemeenteraad gestelde kaders en passend bij de nieuwe kaders van de Rijkswetgeving. Het stelsel dat gold tussen 2014 en 2018 is – net als nu – ook geëvalueerd. Die evaluatie van de commissie Brenninkmeijer heeft in 2016 onder andere geconcludeerd dat er nog teveel sprake zou zijn van dualisme en dubbelmandaat én er geen goede (bestuurlijke en ambtelijke) samenwerkingscultuur was tussen stad en stadsdelen.

Met de stelselwijziging in 2018 is om die reden gekozen voor een door het college benoemd DB die in het verlengde van het college opereert en samen met het college werkt aan de grote opgaven voor de stad. Om tegenspraak en advies vanuit bewoners te organiseren bij de voorstellen die de directe leefomgeving van bewoners raakt is gekozen voor de SDC als zwaarwegende adviescommissie en bestaande uit vertegenwoordigers uit de gebieden.

Het huidige stelsel is op verzoek van de gemeenteraad wederom geëvalueerd. Bij de evaluatie zijn veel bewoners, bestuurders en leden van de SDC's betrokken. Uit de evaluatie komt naar voren dat het huidige stelsel op onderdelen goed werkt maar op onderdelen ook beter moet.

Op basis van de uitkomsten van de evaluatie van het huidige stelsel en de gesprekken over deze uitkomsten met bewoners, stadsdelen en gemeenteraad, heeft het college een voorkeur uitgesproken. Voorgesteld wordt om te kiezen voor een model waarin de positie van de SDC wordt versterkt en een door college benoemd DB als verlengd lokaal bestuur verantwoordelijk is voor de dagelijkse uitvoering van taken en bevoegdheden van het college op stadsdeelniveau. De samenwerking tussen college en dagelijks besturen heeft in de afgelopen periode goed gewerkt. Het biedt met het bestuurlijk akkoord tussen stad en stadsdelen een mooie basis om dit verder te verbeteren, ook in de relatie van het DB met de SDC en bewoners.

Het college vindt het belangrijk dat bewoners beter gehoord worden en tijdig worden betrokken bij voorstellen die hen raken, en hierin niet alleen meedenken maar ook meedoen en meebeslissen. Om die reden wil het college experimenteren met stadsdeelpanels met gelote bewoners. Daarom wordt in het definitieve Hoofdlijnenbesluit voorgesteld om in alle stadsdelen een stadspanel in te stellen, waarin tenminste 500 gelote Amsterdammers deelnemen. Dit stadspanel buigt zich tenminste vier keer per jaar over voorstellen die betrekking hebben op actuele thema's die spelen in het stadsdeel, waarbij de status van de uitkomsten er een is van zwaarwegend advies aan SDC en raad. Aangezien het een experiment betreft vindt het college het belangrijk dat er in stadsdelen verschillend invulling wordt gegeven aan de stadsdeelpanels om zo verschillende ervaringen op te doen en voor bewoners te komen tot een werkbare en duurzame samenwerkingsvorm.

Wijk- en dorpsraden kunnen raadscommissies, bestuurscommissies of adviescommissies in de zin van de Gemeentewet zijn, maar het kunnen ook informele groepen zijn en verenigingen of stichtingen, die de gemeente van advies dienen zoals ook andere belangenorganisaties dat doen.

Het is aan het lokaal bestuur en de bewoners van de stadsdelen om hier samen invulling aan te geven en op die manier de gebiedsaanpak en participatie te versterken.

In de nieuwe verordening op het referendum en volksinitiatief die begin 2022 van kracht wordt, is ook voorzien in organisatie van referenda op stadsdeelniveau. Dit betekent dat bewoners de mogelijkheid krijgen om bij besluiten die geen draagvlak lijken te hebben, zich uit kunnen spreken over het voorstel. Of de mogelijkheid hebben om eigen voorstellen voor te leggen.

Er hebben honderden betrokken Amsterdammers meegedacht, -gesproken en gereageerd. We hadden het heel mooi gevonden als dat er duizenden waren geweest, maar het is op dit moment zo. De lagere opkomst doet niet af aan de kwaliteit van de input en inzet van diegenen die wel hebben meegedacht. We zien de waarde van het participatieproces van kwalitatieve aard. De enquête, de stadsdeel- en stadsgesprekken zijn bedoeld om aanvullingen, kritiek en alternatieven voor de voorgestelde verbeteringen op te halen. Deze kunnen in eerste instantie leiden tot aanpassingen aan het voorstel van het college. Vervolgens is het aan de raad om te kijken of ze zich laten inspireren door de naar voren gebrachte opmerkingen en voorstellen.

4.2 Rol en positie dagelijks bestuur (DB)

Uit het participatieproces komt ruime kritiek over de positie van DB-ers en het feit dat deze benoemd zijn. Bij het verschuiven van meer bevoegdheden naar de stadsdelen en dus ook naar de DB-ers, wijzen verschillende deelnemers erop dat de democratische legitimatie dan ook versterkt moet worden. Dat verhoudt zich niet tot het benoemen van DB-ers door het college/de raad. Alternatieven die worden voorgesteld zijn het rechtstreeks laten kiezen van de DB-ers. Of om ze uit de SDC's te laten kiezen, dan wel voor te laten dragen door de SDC.

Indien kiezen niet kan, dan vinden vrijwel alle deelnemende bewoners dat het DB benoemd moet worden door de gekozen SDC en niet door het college of raad. Dat is dan de variant die het dichtst bij representatieve democratie op lokaal niveau komt. Het zou een democratisch gekozen bestuur moeten zijn. Er zijn bewoners die het geluid meegegeven dat bestuurders soms moeilijk benaderbaar zijn en de omgang met bewoners beter kan.

Het stadsdeelbestuur moet duidelijke taken en bevoegdheden krijgen en het vermogen hebben om iets te kunnen doen. Er wordt aangegeven dat onderzocht moet worden in hoeverre verdergaande decentralisatie van bestuur en overdracht van taken en bevoegdheden mogelijk is ('taakrijk bestuur'). Het DB moet verantwoording afleggen aan de SDC.

Er wordt de vraag gesteld naar verduidelijking van de relatie en functionele banden tussen stadsdeelbestuurders en directies. Een van de bewoners uit de zorg en benoemt een risico als het gaat over het ondermandateren vanuit het stadsdeelbestuur aan ambtenaren als daar niet voldoende expertise zit. Als voorbeeld wordt de vergunningverlening aangedragen. Een andere bewoner geeft aan dat het onduidelijk is wie er over gaat: de ambtenaar of de politiek?

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

Vooropgesteld: de landelijke wetgeving biedt geen ruimte om terug te keren naar de situatie van voor 2014 met een volwaardig stadsdeelbestuur. Met de inrichting van het bestuurlijk stelsel op stadsdeelniveau wil het college juist de nabijheid van bestuur voor bewoners in wijken en buurten beter en transparanter maken. Dit vraagt niet alleen een verandering van de (bestuurs-)cultuur

maar ook het zorgen voor een goede positie van het stadsdeelbestuur. Hierbij horen duidelijke taken en bevoegdheden met ook het instrumentarium om deze te kunnen uitvoeren met de nodige ambtelijke ondersteuning. In het definitieve hoofdlijnenbesluit wordt daartoe voorgesteld om de bevoegdheidsverdeling te verduidelijken, de status van de SDC te versterken, de onderwerpen waar de SDC over gaat te verruimen en om de vormgeving van de participatie sterker bij de SDC te leggen.

Het college kiest voor benoemde bestuurders omdat de grote opgaven in de stad een integrale aanpak en goede bestuurlijke samenwerking vereisen. Het lokaal bestuur ligt hiermee rechtstreeks in het verlengde van het college en kan daarmee binnen de kaders van het coalitieakkoord met mandaat handelen, maar kan ook snel escaleren naar het college. College en lokaal bestuur kunnen zo samen optrekken in het realiseren van de grote maatschappelijke opgaven voor de stad. De gelote stadsdeelpanels en de verruimde mogelijkheid voor het organiseren van een referendum en volksinitiatief op stadsdeelniveau versterken de rol van bewoners.

Bij bouwplannen en bijvoorbeeld het vergunningenbeleid wordt nagegaan of het instrument van een bewonerseffectrapportage –waarin de impact van een project op bewoners kwantitatief en kwalitatief in kaart wordt gebracht- opgenomen kan worden in het planproces.

4.3 Rol en positie stadsdeelcommissie (SDC)

Uit het participatieproces blijkt ruime steun voor het versterken van het advies van de SDC. Er is grote steun voor een sterkere rol als controleurs van het DB en het zwaarder maken van de advisering richting raad (van bindend advies tot zwaarwegend en alleen beargumenteerd vanaf wijken). Er is een grote behoefte aan minder politiek en meer (directe) democratie op stadsdeelniveau. Voorstellen om dit te verminderen zijn een personenstelsel in plaats van een lijstenstelsel, het mogelijk maken van referenda op stadsdeel/buurniveau, het invoeren van buurtapps waarop mensen actief worden uitgenodigd om hun mening te geven. Ook de gelote burgers in een SDC worden in dit verband als positief gezien (naast dat anderen daar problematische kanten aan zien). Zie uitgebreidere toelichting bij het thema participatie.

Bewoners geven aan dat er een beter contact tussen bestuur en de bewoners in de wijken nodig is. Een aantal bewoners geeft aan meer van de SDC's verwacht te hebben. Bewoners vinden dat de SDC uitgebreid moeten worden en beter moeten worden ondersteund. Er wordt opgemerkt dat uitbreiding gewenst is gezien de voorgenomen verzwaring van taken en bevoegdheden. Bewoners vinden dat de SDC ook een controlerende taak moet krijgen. Uitbreiding moet ook de openheid en representativiteit verder bevorderen. In de voorgenomen Hoofdlijnen wordt hier nauwelijks tot niet op ingegaan. Dit geldt ook voor de (extra) kosten van uitbreiding en de ondersteuning daarvan.

Een bewoner stelt dat het te voorzien is dat in de nieuwe bestuursstructuur de rol (taak / bevoegdheid) van de SDC zal veranderen en dat het voor de hand ligt om daarbij ook (procedureel) te betrekken hoe de SDC – liefst in een vroeg stadium - (bij)sturend kan optreden als trajecten mis dreigen te lopen.

Als de stadsdeeladviescommissie een advies geeft moet er terugkoppeling zijn over dat advies naar bewoners van uit raad(commissie) en/of bestuur- met mogelijkheid tot discussie.

Ten aanzien van de uitbreiding geeft een bewoner aan dat de representatie ratio op dit moment aan de lage kant ligt. Nu gemiddeld 1 lid op 7.760 bewoners. In het oude stelsel (red. voor 2014) bedroeg dit 1 lid op 2.000 a 2.960 bewoners. Deze ratio bedraagt in Rotterdam gemiddeld 1 lid op 2.830 bewoners. Inzet zou kunnen zijn 1 lid op 5.000 stemgerechtigde bewoners.

Er wordt voorgesteld om naast het terugbrengen van de stadsdeelraden ook wijkraden in te stellen met inhoudelijke taken en bevoegdheden. De schaal van het stadsdeel wordt nog steeds als te groot ervaren om zinvolle betrokkenheid te genereren op buurtniveau. Een Amsterdams stadsdeel heeft de omvang van Amersfoort en Maastricht. Deel de stadsdelen op in wijken, en benut en herstel daarbij de infrastructuur van wijkplatforms en buurtcentra. Een aantal deelnemers wijst op Rotterdam waar ze nu kiezen voor kleinere gebieden met gekozen wijkraden. Enkele bewoners stellen voor het stelsel daarom meer in te richten naar de 22 gebieden.

Het college lijkt met de voorkeursvarianten voor het stadsdeelplus-model meer gewicht te geven aan het criteria bestuurlijke samenwerking dan aan de andere criteria. Variant C heeft de voorkeur voor de meeste bewoners en voldoet aan alle andere criteria: controle en verantwoording op stadsdeelniveau, uitlegbaar en transparant voor bewoners, stimuleert en biedt ruimte voor participatie.

Een bewoner benadrukt daarbij dat het a priori niet zo is dat variant C op het criterium bestuurlijke samenwerking minder voldoet en stelt een meer dualistische opzet voor. Het DB wordt ingesteld door de SDC en maakt geen onderdeel uit van de SDC, net zoals het college geen onderdeel uitmaakt van de raad en in de andere gevallen er met de SDC nauwe afstemming is over de benoeming.

Vanuit een van de bewoners is er de vraag of de leden van de SDC's benoemd of gekozen worden en een beroep kunnen doen op cursussen en trainingen van de VNG, zoals raadsleden? Een andere bewoner vraagt zich af of er niet een Verklaring omtrent Gedrag voor leden van de SDC's moet worden in gesteld.

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

Zoals in de bestuurlijke reactie onder 4.1 aangegeven, is met de wijziging van de landelijke wet- en regelgeving per 2014 de mogelijkheid afgeschaft om taken en bevoegdheden binnengemeentelijk op lokaal niveau dual te organiseren, met gebieden die een eigen stadsdeelraad en DB kennen vergelijkbaar met raad en college. Wel hecht het college aan een sterker lokaal bestuur en meer aandacht voor de leefomgeving van bewoners in de gebieden. Om die reden stelt het college met het definitieve hoofdlijnenbesluit voor om voor de Nabijheid van bestuur twee bestuurscommissies waarvan een het benoemd DB en de andere de gekozen SDC. Daarbij krijgt de SDC meer bevoegdheden en een meer controlerende taak ten opzichte van het DB voor zover de stedelijke kaders en de wetgeving dit toelaten. Zoals eerder aangegeven kunnen wijk- en dorpsraden ook informele groepen zijn en verenigingen of stichtingen, die de gemeente van advies dienen zoals ook andere belangenorganisaties dat doen. Het is aan het lokaal bestuur en de bewoners van de stadsdelen om hier samen invulling aan te geven en op die manier de gebiedsaanpak en participatie te versterken.

Het werken met een personenstelsel in plaats van een lijstenstelsel kan problemen met zich meebrengen met de opvolging van een gekozen persoon bij terugtrekking en heeft niet de voorkeur van de gemeenteraad.

Afspraken over hoe de gekozen SDC en het DB zich verhouden worden nadrukkelijker en duidelijker vastgelegd in de verordening. Zoals eerder aangegeven wordt in de Verordening op het lokaal bestuur onder andere vastgelegd dat het dagelijks bestuur alleen met zeer zwaarwegende redenen (zoals strijdigheid met de wet of stedelijke dwingende kaders) voorstellen of adviezen van de stadsdeelcommissie die op een meerderheid kunnen rekenen in de stadsdeelcommissie naast zich neer kan leggen;

Als de raad instemt met het definitieve voorstel voor de hoofdlijnen zal dit nader uitgewerkt worden. Het college is van mening dat het niet gaat om meer bestuurders in de stadsdelen maar hoe er samen wordt gewerkt vanuit duidelijke rollen taken en bevoegdheden en de juiste ondersteuning als het gaat om mensen en middelen. Voor de stemverhoudingen wordt het wel van belang geacht dat de gekozen SDC een oneven aantal leden kent.

Voor het uitvoeren van taken en bevoegden kunnen leden van de SDC aanspraak maken op een fractiebudget en kan aangesloten worden bij het programma voor raadsleden als het gaat om trainingen en opleiding.

Gezien hun zwaardere rol stelt het college voor om de vergoeding te verhogen van maandelijks 700 Euro naar 1200 Euro.

In het huidige stelsel zullen de stadsdeelsecretarissen in overleg met de SDC de ondersteuning versterken en wordt in het definitieve hoofdlijnenbesluit voorgesteld om extra capaciteit voor de SDC beschikbaar te stellen.

4.4 Taken en bevoegdheden

Uit het participatieproces blijkt veel steun voor het versterken/vergroten van de bevoegdheden van SDC's. Het meest geldt dit voor zaken die in de buurten belangrijk zijn: bestemmings- en bouwplannen, openbare ruimte (met name: schoon, heel, veilig), gebiedsgericht werken. Vergunningenbeleid zou ook op stadsdeelniveau afgehandeld moeten worden. Gelijk aan de toegenomen bevoegdheden vinden veel participanten dat ook de ambtelijke ondersteuning van de SDC's dienen toe te nemen.

Als het gaat over de taken en bevoegdheden merken bewoners hierover op dat besturen zonder bevoegdheden frustraties geeft en er moet worden ingezet op een daadwerkelijke versterking van het vermogen van stadsdelen te handelen. In dat kader vinden bewoners dat moet worden onderzocht in hoeverre verdergaande decentralisatie van het bestuur en overdracht van taken en bevoegdheden naar de stadsdelen binnen de huidige wet- en regelgeving mogelijk is.

Stadsdelen kunnen meer dan nu worden belast met aangelegenheden die betrekking hebben op hun grondgebied en waarover praktisch, doelmatig en economisch kan worden besloten en gehandeld op het niveau van stadsdelen. Er wordt voorgesteld om per onderwerp na te gaan in hoeverre het college en de raad ook daadwerkelijk zaken aan het lokale bestuur en aan de burgerparticipatie willen overlaten en dat te verwerken in een notitie. Er moet goed gedefinieerd worden waar bij welke onderwerpen de expliciet verantwoordelijkheid ligt bij het (lokaal) bestuur. Dat wat lokaal kan en binnen stadsdeel/gebied/wijk valt (niet wat overstijgt).

De onderwerpen waar bewoners zich zorgen over maken en meer aandacht voor vragen gaan over de jeugdzorg, omscholing, schuldhulp, hun betrokkenheid bij omgevingsvisie, de vergunningverlening en, naar aanleiding van de actualiteit, windmolens.

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

Het college is het eens met bewoners dat er meer duidelijkheid moet komen over de taken en bevoegdheden waarbij ook de SDC een sterkere positie krijgt met een meer controlerende taak. Het college is van mening dat de taken en bevoegdheden voor het DB in voldoende mate dekkend zijn om lokaal binnen de kaders te kunnen handelen op die onderwerpen die voor bewoners belangrijk zijn als het gaat om de kwaliteit van de leefomgeving.

Het college constateert wel dat de taken en bevoegdheden op dit moment algemeen zijn geformuleerd en niet concreet is gemaakt wat ze in de dagelijkse praktijk inhouden. Het is in de praktijk voor bestuurders, ambtenaren en bewoners niet altijd duidelijk welke rollen het stadsdeel hierbij heeft en welke tot het stedelijke domein behoren. Ook is niet voldoende concreet gemaakt welke instrumenten het stadsdeel heeft om haar verantwoordelijkheid in de praktijk waar te maken.

Het is belangrijk dat het stadsdeelbestuur ook de juiste instrumenten krijgt om te kunnen handelen, zoals betere (proces-) afspraken, ambtelijke ondersteuning en budget. In de voorgenomen hoofdlijnen was nog enkel het voornemen opgenomen hiertoe. Inmiddels is er een traject gestart om een duidelijkere opgave in beeld te brengen die in de komende periode verder zal worden uitgewerkt. In de definitieve hoofdlijnen is hierover opgenomen dat het college binnen de stedelijke kaderstelling de komende periode een heldere opdracht aan het lokaal bestuur nader wil uitwerken op een aantal terreinen die de lokale opgave betreffen, met heldere verantwoordelijkheden, instrumenten en ambtelijke ondersteuning om die opdracht waar te kunnen maken. Ambtelijke ondersteuning en instrumenten moeten in balans zijn met de taken en verantwoordelijkheden. De taken en bevoegdheden van het lokaal bestuur behoeven niet te wijzigen maar het mandaat moet wel worden versterkt door het nader uitwerken van de taken en bevoegdheden van het lokaal bestuur en de instrumenten om die taken en bevoegdheden waar te maken, met name op de volgende domeinen omdat daar veel onduidelijkheid en/of ontoereikend instrumentarium wordt ervaren:

- ruimtelijk domein (openbare ruimte en groen, omgevingswet, Wabo-vergunningen, bestemmingsplannen)
- sociale domein
- gebiedsgericht werken
- participatie

Dit zijn domeinen die bij uitstek de lokale leefomgeving raken en waar de onduidelijkheid over de verantwoordelijkheidsverdeling sterk speelt, dan wel waar stadsdeelbestuurders ervaren dat de instrumenten en ondersteuning niet in balans zijn met de taken en bevoegdheden van het stadsdeel. De onderwerpen zoals door bewoners naar voren zijn gebracht zullen ook meegenomen worden in de uitwerking.

Het college stelt in het definitieve hoofdlijnenbesluit voor om de uitkomsten van dit traject uiterlijk in januari 2022 aan de raad voor te leggen. Het doel is een duidelijke opdracht en daarmee een stevige positie van het stadsdeel direct vanaf de start van de nieuwe collegeperiode. Zoals aangegeven moeten de instrumenten en ondersteuning in balans zijn met taken en bevoegdheden.

4.5 Verkiezingen

Een aantal bewoners vraagt zich af waarom er verkiezingen zijn als het stadsdeelbestuur toch vooral uitvoerende commissies van raad en college zijn en niet een stevigere en eigenstandige positie krijgen voor het stadsdeel, met bijbehorende taken en bevoegdheden. Als stadsdeelbestuurders kunnen worden benoemd kunnen SDC's ook worden benoemd. Een van de bewoners pleit voor partijloze personen.

Over het toekennen van stemrecht 16-jarigen en buitenlandse Amsterdammers die al twee jaar in Amsterdam wonen blijken de uitkomsten van het participatieproces verdeeld. Een groot aantal deelnemers vindt het uitbreiden van het stemrecht voor 16-jarigen geen goed idee en is van mening dat 16-17-jarigen met andere zaken bezig zijn dan politiek. Een alternatief voorstel uit de participatie is het houden van een representatieve steekproef onder de doelgroep met de vraag of zij dit überhaupt zouden willen. Een tweede alternatief voorstel is om buitenlandse Amsterdammers na 4 jaar stemrecht toe te kennen in plaats van na 2.

Bewoners geven daarnaast nog een aantal kritische punten mee:

- dat 16-jarigen zich nog moeten ontwikkelen en onderwijs moeten volgen en geen tijd zouden moeten steken in een SDC;
- taalvaardigheid van eventuele non-EU kandidaat leden van de SDC's;
- Amsterdammers die twee jaar in Nederland wonen, of ze voldoende betrokken zijn bij de stad.

Daarnaast wordt voorgesteld als het gaat om de verkiesbaarheid van de SDC-leden de termijn te beperken tot twee termijnen.

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

Het college vindt het belangrijk dat er een lokale vertegenwoordiging is voor bewoners met een sterke positie richting het DB. Daarbij wil het college dat ook jongeren zich gehoord voelen en mee mogen beslissen. Dit kan actief door deel te nemen aan de verkiezingen voor het bestuur of passief door te kiezen voor de lokale representatieve vertegenwoordiging. Jongeren kunnen hier zelf een keuze in maken. Als het gaat om bewoners die twee jaar in Nederland wonen en de non-EU kandidaten is voor het college belangrijk dat meedoen ook betekent dat er betrokkenheid gevoeld wordt. Deze groep bewoners is evenzo Amsterdammer met gelijke rechten. Het beperken van de termijn tot twee jaar voor leden van de - wordt niet wenselijk geacht voor de continuïteit.

4.6 Loting

Over het voorstel van een deels gelote SDC lopen de meningen uiteen onder de deelnemers aan de participatie. Een deel vindt het helemaal niets en een ondergraving van de representatieve democratie. Door een ander deel wordt het (onder voorwaarden, zie stadsdeelpanel) gezien als een welkome aanvulling op de representatieve democratie.

Bewoners hebben vraagtekens bij de inzet van loting en vinden dit niet de meest aangewezen manier om burgers te betrekken of onderdeel te maken van een SDC. Niet iedereen kan over de onderwerpen meepraten.

Over de uitbreiding van de SDC met gelote leden wordt gesteld dat deze daarmee nauwelijks meer representatief, divers en inclusief is. Legitimiteit en mandaat van de gelote leden zijn onzeker. Loting biedt daarvoor onvoldoende grondslag. Ook de status van de gelote leden is onduidelijk. Bewoners geven aan dat ook andere manieren en instrumenten denkbaar zijn voor het beter betrekken van bewoners. Een van de bewoners stelt het principe van 'stemkastjes in de huiskamer' en kunnen stemmen en inbreng kunnen doen bij op onderwerpen die veel impact hebben voor hen.

Bewoners vinden wel dat er geëxperimenteerd mag worden met nieuwe vormen voor participatie waarbij het oprichten van lokale burgerfora op basis van loting wordt genoemd. Zo komen burgers aan het woord die dit anders nooit doen. Deze fora kunnen waarde bijdragen op gebieden als mobiliteit en groenvoorziening.

Een vereniging vraagt wat de definitie van bewonersparticipatie is; of hier ook verenigingen en maatschappelijke organisaties mee worden bedoeld en of deze partijen ook mogen participeren in een stadsdeelpanel?

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

Het mogelijk toevoegen van gelote leden aan de stadsdeelcommissies is in 2022 nog niet aan de orde. Op basis van een t eindevaluatie in 2024 van het werken met deze vorm en omvang van stadsdeelpanels zal beoordeeld worden of tot deze uitbreiding van de participatie zal worden overgegaan. Bij deze evaluatie en bestuurlijke afweging zullen de ervaringen opgedaan in Rotterdam en Groningen ook meegewogen worden en zal ook de input uit de inspraak en het participatietraject over de Voorgenomen hoofdlijnen worden meegenomen. In deze beiden steden wordt ook gewerkt met gelote en gekozen afgevaardigden.

4.7 Stadsdeelpanel

Een geloot stadsdeelpanel roept stevige reacties op. Er zijn uitgesproken voorstanders en tegenstanders. Een meerderheid is wel positief, mits er aan een aantal voorwaarden wordt voldaan: geïnteresseerde deelnemers, echt wat kunnen bepalen, voldoende tijd hebben, kennisniveau van de deelnemers op peil brengen en houden, zelf onafhankelijke expertise kunnen inhuren, zelf thema's aandragen en frequentie bijeenkomen bepalen. Enkele interessante aanvullingen: het inzetten van een burgerpanel heikele kwesties of conflicten en het loten uit bepaalde groepen of belangen. Ook is het instellen van een stadspanel dat de gemeenteraad adviseert voorgesteld.

Als het gaat om de opdracht, vraag en bevoegdheden van de gelote burgers in een stadsdeelpanel en die uit de SDC's, geven bewoners aan dat deze van te voren duidelijk moeten worden gemaakt. Nu is vaak niet duidelijk wat er gevraagd wordt en welke ruimte er is voor bewoners om iets in te brengen.

Een van de bewoners stelt voor om niet alleen te werken met een stadsdeelpanel maar ook een stads breed panel van bewoners voor college en raad, in te zetten om mee te praten.

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

Het voorstel is om in alle stadsdelen met een geloot stadspanel te gaan werken waarin tenminste 250 gelote Amsterdammers zitten. Zij buigen zich tenminste 2 x per jaar over voor het stadsdeel

belangrijke onderwerpen. De uitkomsten van de beraadslaging in het stadsdeelpanel wegen bij meerderheid zwaar bij stemming of advies. Het stadsdeelpanel wordt geraadpleegd door SDC. Omdat het een experiment betreft kan de vormgeving van de gelote panels variëren in de verschillende stadsdelen. Dit wordt na de start van de nieuwe SDC's nader ingevuld. Het is duidelijk dat de bevoegdheden, de opdracht en de wijze waarop de deelnemers geloot worden en van informatie worden voorzien goed moet worden geregeld. Bij het vormgeven van deze panels worden de uit participatie voortkomende voorwaarden zo veel mogelijk overgenomen. Na een evaluatie van dit experiment kan worden gekeken naar mogelijke uitbreiding op stedelijk niveau. De kieswet laat het niet toe om loting toe te passen voor de samenstelling van de gemeenteraad.

4.8 Participatie

Bewoners geven aan dat politiek de keuze al lijkt te zijn gemaakt met het stadsdeelplus-model en is er geen ruimte voor inspraak en participatie van bewoners op de andere modellen zoals deze uit de evaluatie naar voren komen. Dit terwijl in het hoofdstuk participatie is aangegeven dat zo vroeg mogelijk in de besluitvorming wordt vastgesteld wat de beïnvloedingsruimte is waar de participatie over gaat, en welk niveau van participatie gekozen wordt. Aangegeven wordt dat de notitie een herstelplan is voor stadsdelen maar de discussie daarover wordt niet gevoerd met bewoners van de stad. Hier was een burgerberaad op zijn plaats geweest.

De rol van het lokaal bestuur bij participatie wordt groter zoals voorgesteld, maar ook nu wordt niet of onvoldoende gebruik gemaakt van de mogelijkheden en middelen die het lokaal bestuur al heeft om participatieprocessen goed te laten verlopen, zo wordt aangegeven.

Er bestaat onder de deelnemers aan de participatie (enquête, stadsdeelgesprekken, stadsgesprekken) over het algemeen veel onvrede over gang van zaken bij participatie op stads- en stadsdeelniveau. Men voelt zich vaak te laat geïnformeerd, het is onduidelijk hoe de opgehaalde inbreng wordt gewogen (meepraten, meedenken, meebeslissen?) het is onduidelijk wat er met de inbreng wordt gedaan. Daarnaast bestaat er een grote behoefte om vaker te kunnen (mee)beslissen.

Er is een aantal voorstellen gedaan dat op behoorlijke steun konden rekenen als het gaat om het verbeteren van de participatie. Namelijk:

- Buurt/stadsdeelreferenda Voor niet-bindend (online) burgerraadpleging op stadsdeel of buurtniveau bestaat grote steun voor onder de deelnemers. Anderen pleiten voor een bindend referendum op lokaal niveau of vinden dat alleen 'grote' stadsbrede thema's in een referendum zouden moeten voorgelegd.
- Buurt/participatie-app: Er is veel steun voor de invoering van een app waarmee bewoners op de hoogte kunnen blijven van plannen van de gemeente, waarmee zij zaken kunnen aangeven die misgaan/spelen in de buurt aan een echt persoon, en waarmee zij kunnen meepraten, adviseren, meebeslissen.
- Onafhankelijk participatieloket. Er is onder een (beperkt) deel deelnemers behoefte aan een onafhankelijk orgaan dat toeziet op de participatieprocessen in Amsterdam en waar inwoners terecht kunnen met klachten.

In de huidige voorstellen is participatie/bewonersinspraak niet concreet, onduidelijk en niet geformaliseerd waardoor ook geen vertrouwen en cultuur zal ontstaan dat burger serieus genomen gaan worden. Bewoners vinden het ook belangrijk dat participatie de ruimte biedt voor dialoog.

Naast de formele representatieve democratie van de gemeenteraad, het college van B&W en de SDC's en de DB's vinden bewoners het wenselijk dat er meer (online) participatiemogelijkheden worden geboden en minder (ad hoc vormen van) inspraak. In een reactie wordt aangegeven dat Weesp als proeftuin voor het bestuurlijk stelsel inzet op experimenteren en innoveren en lokale netwerken en individuele belangen worden verbonden met online en offline middelen.

Hierbij wordt door een van de bewoners de wens uitgesproken tot een gemeentelijke Verordening die formeel de burger/inwoners-democratie of 'participatieve democratie' regelt en die helder formuleert hoe, wanneer, waarbij en in welke mate bewoners betrokken worden bij planvorming en plan-uitvoering in hun woon-/leefgebied. Methoden en instrumenten kunnen als extra hulpmiddel worden gebruikt maar niet als vervanging van een structurele vorm van burgerparticipatie. Voor een duidelijke structuur wordt de suggestie gedaan tot:

- Participatieve plannings- en begrotingscyclus in buurten
- Ad hoc-participatieprocessen terzake voorgenomen beleid, projecten en activiteiten in gebieden, buurten en wijken
- Ad hoc-participatieprocessen terzake incidentele projecten en activiteiten in gebieden buurten en wijken

Het 'Right to plan' zoals dat wordt genoemd, is volgens een van de bewoners geen recht gebleken en er moet duidelijker omschreven worden wat dat recht is.

Er wordt de suggestie gedaan om een open en stadsbrede discussie met bewoners aan te gaan om in kaart te brengen wat bewoners concreet aan wensen hebben aangaande de mogelijkheden te participeren bij beleidsvoorbereiding en besluitvorming en ook wat de gemeente voor ogen heeft met participatietraject.

De bewoners willen inzicht en (mede-) zeggenschap ten aanzien van alles wat er in hun gebied speelt en de leefbaarheid in de wijk, directe betrokkenheid bij de planning en uitvoering van beleid en projecten en zelf (mee-) besluiten. Daarbij wordt gevraagd om meer (online) participatiemogelijkheden.

Gesteld wordt dat het een uitdaging van elke participatie blijft wie er participeert, en het is nodig aandacht te hebben voor verschillende doelgroepen. Als we weten wie er participeert, weten we ook eventueel dat er groepen ondervertegenwoordigd zijn in participatie en kunnen we actie ondernemen dit te verbeteren. Bewoners vinden dat alle bewoners beter de gelegenheid moeten krijgen om te participeren.

Vertrouwen is hierbij cruciaal zo wordt ook aangegeven. Dat betekent volgens een van de indieners ook dat er zorgvuldiger en uitgebreider gewerkt moet worden met participatie bij besluitvorming. Burgers moeten het gevoel krijgen dat ze gehoord worden en hun input centraal staat bij de uiteindelijke besluitvorming.

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

Als het gaat om het versterken van de bewoners participatie en het verbeteren van dit proces voor bewoners wordt er een beleidskader participatie opgesteld en zal ook uitwerking gegeven worden aan de rol van stadsdeelpanels. Ook wordt gekeken op welke manier de adviezen van bewoners kunnen worden meegenomen zoals het tijdig informeren, meer duidelijkheid over de uitvraag en procesgang en ook de concrete voorstellen als het gaat om toepassing van een buurtapp. Met het voorstel voor de verbetering van het bestuurlijk stelsel meent het college niet dat alle toekomstige participatieprocessen in de stad vlekkeloos zullen verlopen. In de beste vorm gebruikt het stadsbestuur participatie om gericht de inzichten van belanghebbende burgers op te halen, om zo hen het beleid en de uitwerking mede vorm te laten geven. Van ambtenaren vraagt participatie dat zij helder en begrijpelijk communiceren, transparant zijn over de vaststaande kaders (respectievelijk de ruimte voor participatie), centraal stellen met welk beoogd doel burgers worden betrokken, en tijdig en duidelijk overbrengen wat er met de opgehaalde inzichten is gebeurd en tot welk besluit dit heeft geleid.

Bovenal vraagt participatie van alle betrokkenen – bestuurders, ambtenaren én betrokken burgers – om risico's nemen, om het gesprek met elkaar te openen, om ons onderzoekend en kwetsbaar op te stellen, en zeker – voor wat betreft de gemeente – om te blijven leren. Op basis van de lessen die de afgelopen periode zijn getrokken heeft het college participatiebeleid opgesteld dat dit jaar wordt vastgesteld. Er wordt naast dit beleid gewerkt aan een kader voor de *Right to Challenge*. Verwachting is dat dit zal bedragen aan de, ook door het college, gewenste cultuur van vertrouwen en dialoog. Hiernaast werkt de gemeente voortdurend aan het evalueren en uitbreiden van de (online) participatiemogelijkheden. De inzet vanuit de gemeente is om samen met bewoners beter op te trekken en bewoners beter in staat te stellen om mee te doen. Een onafhankelijk participatieloket is buiten de gemeentelijke dienstverlening geen onderdeel. De wens van bewoners om informatie over participatie beter toegankelijk te maken wordt in de nadere uitwerking van het bewonersloket meegenomen.

Het college benadrukt dat de adviezen van bewoners op dit punt worden meegenomen in de verdere uitwerking. In de nieuwe verordening op het referendum en volksinitiatief die begin 2022 van kracht wordt, is zoals eerder aangegeven ook voorzien dat op stadsdeelniveau referenda mogelijk worden. Dit betekent dat bewoners de mogelijkheid krijgen om bij besluiten die vermeend geen draagvlak hebben, de inwoners zich uit kunnen spreken over het voorstel. Of dat inwoners eigen voorstellen kunnen voorleggen. Er wordt onder experts getwijfeld aan de praktische uitvoerbaarheid van referenda op buurtniveau.

4.9 Cultuur

Een rode draad is de kritiek dat er in de voorstellen erg naar de stadsdelen gekeken wordt, maar daarbij de eigen rol van de 'Stopera' en de gemeenteraad volledig buiten beschouwing blijft. Zo is er forse kritiek op de bestuurlijke en ambtelijke cultuur die als centralistisch en top down wordt ervaren. Het zorgt ervoor dat veel mensen die zich actief tegen zaken aan willen bemoeien geen poot aan de grond krijgen op het stadhuis. En dan is het gemakkelijk om veranderingen bij de stadsdelen door te voeren maar de eigen positie en werkwijze buiten beschouwing te laten.

De indieners vinden een cultuurverandering noodzakelijk. Bewoners geven aan dat het voelt als een gevecht tegen het systeem, het bestuur gericht is op macht en de samenleving op de tweede

plaats komt en de cultuur meer naar buitengericht moet worden. Er wordt ook opgemerkt dat het ambtelijke apparaat onvoldoende responsief is en onvoldoende is ingesteld op het direct betrekken van burgers. De suggestie wordt gedaan om hier meer aandacht aan te geven bij het werven en opleiden.

De cultuur moet meer open transparant worden naar de bewoners zo wordt gesteld.

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

In de afgelopen bestuursperiode heeft het college ingezet op het verbeteren van de samenwerkingscultuur. Het bestuurlijk akkoord is hiervoor de basis geweest. Zoals aangegeven is hier nog meer verbetering nodig om ook beter naar de stem van bewoners te luisteren en dit mee te nemen in de besluitvorming. De gemeente en het bestuurlijk stelsel op basis waarvan zij handelt, is er in de eerste plaats voor de Amsterdammers. Het college betreurt dat inwoners ervaren dat er gevochten wordt tegen het systeem. Het college is het met bewoners eens dat de cultuur open en transparant moet zijn voor bewoners. Een heldere verdeling van rollen en taken kan daarbij helpen.

Het college komt met voorstellen om inwoners meer positie te geven. SDC's worden versterkt, we stellen gelote stadsdeelpanels in, verruimen de mogelijkheid tot het houden van referenda op stadsdeelniveau, er komt een kader voor buurtrechten als het recht op zelf plannen te mogen maken en om de overheid uit te dagen taken over te nemen. Uit de participatie is ook het idee van bewonerseffectrapportage naar voren gekomen. Dat gaat een rol spelen bij de nieuwe omgevingswet die vanaf volgend jaar waarschijnlijk ingevoerd wordt.

De politieke en ambtelijke cultuur is iets dat permanent aandacht behoeft en veel processen gaan ook gepaard met monitoring, waarbij 'lessons learned' belangrijk zijn. Daar waar bewoners het gevoel hebben dat de overheid tegenover hen staat en niet naast hen en het gevoel hebben dat kritiek van bewoners zo snel mogelijk gepareerd en omzeild moet worden, dient dit geadresseerd te worden. Door ook meer in te zetten op een heldere taakverdeling tussen stad en stadsdelen en het stedelijke daarbij nadrukkelijk in dienst te stellen van de lokale opgaven, zal het voor bewoners ook duidelijker worden waar ze moeten zijn en zal men hopelijk geen gevechten tegen het systeem meer ervaren. In dit verband wordt ook een bewonersloket nader uitgewerkt. Hierbij wordt ook meegenomen dat duidelijk is waar elke Amsterdammer heen kan gaan om uit te vinden wat er aan participatie is gepland of gedaan en waar men ook met klachten terecht kan.

4.10 Toegankelijkheid dienstverlening en informatie (inclusief gebiedsgericht werken en inrichting bewonersloket)

Onder een groot deel de deelnemers bestaat veel onvrede over de toegankelijkheid en de dienstverlening van de gemeente. Dit zowel op stedelijk als stadsdeelniveau. Veel mensen geven aan tegen een muur aan te lopen bij de ambtenarij, politici en bestuurders. Deelnemers geven aan zich niet gehoord te voelen, geen of late reacties op mails/meldingen en ideeën te krijgen.

Bewoners zijn van mening dat het huidige systeem van gebiedsgericht werken niet voldoet. En de gebiedsmakelaar een onduidelijke rol heeft vooral als gaat participatie. Een aantal bewoners

geven aan dat er een goed contact is met de gebiedsmakelaar maar deze niet verder komt in de organisatie en daarmee vooral veel aan het uitleggen is aan bewoners.

Sommige deelnemers pleiten voor het versterken van de posities van de gebiedsmakelaar/gebiedsmanager. Daarnaast is er gepleit voor een participatieloket, een plek waar men terecht kan om te horen op welke manier men kan participeren. Dit zou een onafhankelijke status moeten hebben.

Als er meer gedeconcentreerd en responsief moet worden gewerkt in de stadsdelen waarbij aandacht voor maatwerk verandert dit ook de manier van werken stellen bewoners en dit brengt extra kosten met zich mee.

Verschillende deelnemers wijzen op de behoefte die er is om te weten waar je terecht kan. Een deel vindt een fysiek loket waar je in gesprek kunt gaan met ambtenaren en bestuurders belangrijk of een contactpersoon (die dan ook een tijd blijft en niet te snel rouleert). Onder de deelnemers leeft de behoefte aan directer contact met bestuurders en ambtenaren én betere afhandeling van meldingen, klachten, e-mails, reactie op aangeleverde ideeën. Een aanspreekpunt of loket in de buurt kan hierbij helpen, maar zoals verwoordt door een deelnemer aan een stadsgesprek: 'een bewonersloket heeft geen zin als de backoffice en interne afstemming van de gemeente niet op orde is.'

Bewoners vinden dat de toegankelijkheid en beschikbaarheid van informatie moet verbeteren. Niet alleen om de weg te vinden binnen de gemeente maar ook om te weten wat er speelt op lokaal niveau. Voor een groot deel van de Amsterdammers is het onvoldoende duidelijk hoe procedures werken en bij wie ze het best terecht kunnen, zo wordt gesteld. Openbaarheid en beschikbaar maken van informatie moet gegarandeerd worden en mensen moeten in een vroeg stadium worden geïnformeerd. Voorgesteld wordt om uitgangspunten over de openbaarheid en het beschikbaar maken van informatie waarbij het publiek belang is betrokken, vast te leggen. Er moet een verplichting tot actieve openbaarmaking van alle informatie zijn en een recht van bewoners op deze informatie.

De indieners onderschrijven het belang van een bewonersloket, zodat bewoners voldoende informatie kunnen krijgen, de beleidsontwikkeling kunnen volgen en de besluitvorming, als ook de stand van zaken van de burgerparticipatie. Bewoners vinden dat dit zowel digitaal als fysiek in elk stadsdeel goed georganiseerd moet worden, waarbij de buurtorganisatie pleit voor een onafhankelijk bewonersloket om ook de participatie te begeleiden. Daarbij doet zij de suggestie tot het ontwikkelen van een bewonerseffectenrapportage (BER). Dat betekent dat het bewonersperspectief verplicht onderdeel wordt van de beoordeling van de aanvraag van een omgevingsvergunning, of bij het traject van bestuurlijke besluitvorming over projecten die gevolgen hebben voor bewoners.

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

Het college onderschrijft dat gebiedsgericht werken nog onvoldoende van de grond komt. Voor het versterken hiervan is een bestuursopdracht vastgesteld met een aantal doelen ter verbetering. Dit wordt in de komende tijd uitgevoerd.

Het college erkent dat de toegankelijkheid en beschikbaarheid van informatie -in een veranderende samenleving- steeds verder ontwikkeld en verbeterd moet worden. Daarbij moet ook aandacht blijven voor mensen die geen toegang hebben tot digitale informatie. Dat bewoners

opmerken dat het niet duidelijk is hoe de gemeente georganiseerd is en waar ze het best terecht kunnen sluit aan bij de conclusies uit de evaluatie van het bestuurlijk stelsel. Daar kwam al naar voren dat het voor veel bewoners onduidelijk is wie waar nou over gaat. Het gaat dan om de vraag naar de taakverdeling tussen college en stadsdelen, maar ook om onduidelijkheid over de vraag waar je terecht kunt met vragen over specifieke thema's.

Zoals te lezen is in de reactie onder het kopje 'Taken en bevoegdheden' zal het college de komende maanden werken aan een heldere opdracht aan het lokaal bestuur, met als uitgangspunt de vraag welke taken en bevoegdheden direct de leefwereld van bewoners raken en passend zijn om op stadsdeelniveau te beleggen. Het helpt bewoners als duidelijk is voor welke onderwerpen ze waar moeten zijn en dat bekend is dat daar ook de bevoegdheid ligt.

Dit neemt niet weg dat voor bewoners in een grote stad als Amsterdam niet altijd duidelijk zal zijn waar ze moeten zijn met een specifieke kwestie. Het college wil niet van iedereen vragen zich te verdiepen in het bestuurlijk stelsel en de bijbehorende taakverdeling tussen college en stadsdelen. Een van de aanbevelingen uit het evaluatierapport is het instellen van een bewonersloket per stadsdeel, dat een rol zou kunnen vervullen in de informatievoorziening over gebiedsagenda's, gebiedsprojecten en gebiedsmonitor. Zo'n bewonersloket kan fungeren als hulpmiddel voor inwoners om in de ambtelijke en bestuurlijke organisatie de gebiedsteams en projectleiders van projecten die in het stadsdeel spelen te vinden.

Het college staat positief tegenover het idee voor bewonersloketten als aanvulling op de al bestaande organisatieonderdelen (gebiedsmakelaars, buurtteams) en bestaande fysieke voorzieningen in de buurten... Een bewonersloket (fysiek en digitaal) kan helpen om de gebiedsteams beter toegankelijk en vindbaar te maken. Het college wil daarom samen met de stadsdeelbesturen een voorstel uitwerken voor een bewonersloket. Hierbij wordt de input uit het inspraak en participatietraject over de Voorgenomen hoofdlijnen betrokken. Bij de uitwerking wordt ook gekeken naar de suggestie voor een onafhankelijk participatieloket waar elke Amsterdammer heen kan gaan om uit te vinden wat er aan participatie is gepland of gedaan en waar men ook met klachten terecht kan. De nadere uitwerking wordt ook in januari 2022 aan de raad voorgelegd.

Voor de volledigheid wijst het college erop dat sinds kort het Bureau voor Integrale Maatschappelijke Initiatieven (BIMI) bestaat. Daar kunnen Amsterdammers aanvragen doen en plannen indienen voor ontwikkelingen in de buurt of stadsdeel. Het college meent dat met de invoering van de aanstaande Omgevingswet gekeken kan worden naar de implementatie van instrument als een bewonerseffectenrapportage (BER).

5 Reacties dagelijks besturen en stadsdeelcommissies (SDC's)

5.1 Algemeen

Stadsdeel Zuidoost

Het DB van Zuidoost ondersteunt de voorgenomen hoofdlijnen van het college van BenW. De SDC spreekt de voorkeur uit voor variant C, dat het sterkst tegemoet komt aan een democratisch gekozen lokaal bestuur. Het democratisch gehalte en de transparantie zou sterk toenemen met een monistische relatie tussen SDC en de bestuurders stadsdeel. Voor model B of D spreken 5 leden zich uit. Bij model B wordt genoemd dat hier een meer controlerende/verifiërende rol voor de SDC is weggelegd.

Stadsdeel Oost

Volgens het DB en SDC zijn de voorgenomen hoofdlijnen voor het bestuurlijk stelsel vanaf 2022 slechts ten dele een oplossing voor de geconstateerde problemen. De oorsprong hiervoor komt voort uit de gewijzigde Gemeentewet. Idealiter zou het DB daar een wijziging in onderschrijven, het DB zou graag zien dat de gemeente zich hard maakt voor de mogelijkheid tot herinvoering van deelgemeenten in de Gemeentewet. Het DB en de SDC zijn voorstander van gekozen SDC met een uit haar midden gekozen DB (variant C). De gekozen DB-ers vormen dan een betere afspiegeling van de SDC. Daarbij ontstaat er bij gekozen bestuurders een duidelijker mandaat vanuit de bewoner. Dit borgt ook de verbondenheid van de bestuurder met het stadsdeel doordat hij/zij bewoner is. Deze variant voorziet beter in het organiseren van de lokale inkleuring en het nodige tegenwicht binnen de bestuurlijke en ambtelijke organisatie.

Stadsdeel West

De SDC heeft de voorkeur voor een SDC die bestaat uit een volksvertegenwoordiging en een DB. Het DB geeft de voorkeur aan voor variant B waarbij het bestuursmodel volgend moet zijn op nieuwe invulling van taken en bevoegdheden van het DB en de SDC. In de ogen van het DB past daarbij een duaal stelsel, met een scheiding in samenstelling, functies en bevoegdheden van het DB aan de ene kant en de SDC aan de andere kant. Voor het functioneren van het gekozen bestuursmodel is het essentieel om taken, bevoegdheden en verhoudingen duidelijk uit te werken en vast te leggen in een verordening. Hoe de benoeming en het ontslag van het DB wordt vormgegeven acht het DB van West daarbij van secundair belang.

Stadsdeel Nieuw-West

De SDC geeft aan dat het democratisch gehalte en de transparantie van het stelsel sterk zou toenemen als er sprake is van een monistische relatie tussen SDC en bestuurders.

Stadsdeel Noord

Het DB adviseert om bij de nog te maken keuzes, bijvoorbeeld over een bewonersloket en het bestuursmodel (B of D), de begrijpelijkheid voor de Amsterdammer voorop te stellen. Als treffend geformuleerd in paragraaf 3.3. van de voorgenomen hoofdlijnen. Dat vergroot de kans dat meer Amsterdammers zich uitgenodigd voelen om een aandeel te leveren in de representatieve en/of

participatieve democratie, wat het DB betreft het belangrijkste oogmerk van het bestuurlijk stelsel na 2022.

Stadsdeel Centrum

Het DB heeft geen expliciete voorkeur maar plaatst wel vraagtekens bij de helderheid van mandaat bij variant B. Dit zou tot verwarring kunnen leiden. Zij benadrukt het belang van een helder mandaat voor lokale politici. Toegankelijkheid, uitlegbaarheid en inzicht in de wijze waarop het stelsel voor bewoners werkt is belangrijk. De vraag is of de sterke band met de raad nog zo gemist wordt op het moment dat de SDC lokaal een sterkere positie en helder mandaat krijgt. Wat het DB betreft weegt dat laatste het zwaarst.

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

De adviezen van de SDC's en DB's lopen qua voorkeur voor een van de voorgestelde varianten voor het bestuursmodel uiteen. Vooral variant C blijkt naast de varianten B en D veel steun te krijgen. Het college is van mening dat zoals ook eerder aangegeven de bestuurlijke samenwerking binnen de stedelijke kaders een belangrijke succesfactor is voor het slagen van het stelsel. Het college ziet op basis van de genoemde argumenten geen reden om af te wijken van de een voorkeur voor de varianten B en D. In beide varianten is er één bestuurscommissie die taken en bevoegdheden van college uitvoert en in geval van variant B daarnaast ook één bestuurscommissie die taken en bevoegdheden van de raad uitvoert.

In de variant met twee bestuurscommissies handhaven we een structuur waarbij er een scheiding is tussen het orgaan dat uitvoert (dagelijks bestuur) en het orgaan dat controleert (stadsdeelcommissie). Er is parallel een scheiding tussen het orgaan dat benoemd wordt en het orgaan dat gekozen wordt. Dit maakt het voor de Amsterdammers beter herkenbaar en levert voor de raad en het college ook meer vanzelfsprekende partnerschappen op. Verder wordt met de keuze voor twee bestuurscommissies benadrukt dat het gelijkwaardige organen zijn die met hun eigen taken en rollen hetzelfde gewicht in de schaal leggen. Het gaat om soortgelijke organen met dezelfde basis in de Gemeentewet.

Het college vindt het belangrijk dat het bestuur voor de stadsdelen als verlengd lokaal bestuur van college en raad een sterke positie krijgt met een helder mandaat en voor bewoners uitlegbaar en herkenbaar. Dit zijn voor het college belangrijke uitgangspunten en onderdeel van de uitwerking zoals voorgesteld met de definitieve Hoofdlijnen. Zie voorts ook de bestuurlijke reactie in hoofdstuk 3 op dit punt.

5.2 Rol en positie dagelijks bestuur (DB)

Stadsdeel Zuid

Het merendeel van de leden van de SDC kunnen de argumentatie voor benoemde bestuurders volgen. De andere leden vinden dat de SDC bestuurders moet kunnen kiezen uit eigen kring van gekozen vertegenwoordigers op basis van een profiel bekwaam geachte bestuurders. De SDC zou deze dan voordragen aan de raad. Als toch gekozen wordt voor een benoemd bestuur vindt men het van belang dat er een transparante procedure komt met zeggenschap van de SDC (zwaarwegende stem en een openbaren hoorzitting waarin kandidaten zich voorstellen). Ook zou het mogelijk moeten zijn een motie van wantrouwen in te dienen, die terecht komt bij raad en college.

Stadsdeel Zuidoost

De SDC adviseert om een 'klik-gesprek' in te stellen voor de te benoemen DB-leden, waarbij de SDC positief dient in te stemmen.

Stadsdeel Oost

Naar aanleiding van de motie Grooten (2021/143) acht het DB het wenselijk dat de SDC een rol vervult bij de benoeming van het DB in plaats van de raad. Voorts wordt het verbeteren van de rechtspositie voor ambtsdragers bepleit. Ten aanzien van de DB-ers is er formeel in de gemeentewet geen sprake van een ambtsdrager met bijbehorende rechtspositie en ondersteuning maar verder wel vergelijkbaar. Het is passend als de gemeente Amsterdam hier aandacht aan besteedt.

Stadsdeel West

De SDC wil dat het college ten behoeve van het vormen van de dagelijkse besturen van de gekozen SDC's kandidaten voorstelt aan de SDC's. Zij kunnen dan op basis van een verkennend gesprek een advies uitbrengen aan de gemeenteraad voordat deze overgaat tot benoeming van de kandidaten.

Stadsdeel Nieuw-West

De SDC pleit voor een door hen gekozen DB. Het DB geeft aan dat ondanks de politieke verschillen en andere politieke kleur van de SDC - zoals in Nieuw-West er niet constant sprake hoeft te zijn van politisering. Het stadsdeelbestuur adviseert daarom dat de benoeming van de dagelijkse bestuursleden bij het college blijft liggen, net als de verantwoording voor het functioneren. Dit om te voorkomen dat de schakelpositie van de dagelijkse bestuursleden tussen het college en de SDC te veel onder druk komt te staan. Bij de benoeming moet nadrukkelijk gelet worden op de kwaliteit en politieke bestuurlijke ervaring van de bestuursleden.

Stadsdeel Noord

Een meerderheid van de SDC is voor een benoemd DB (overige leden willen dat de SDC zelf het DB benoemt). Zij adviseert daarbij de collegepartijen bestuurders voor stadsdelen voor te laten stellen en de SDC te laten goed- of afkeuren. Gevraagd wordt om de mogelijkheid voor de SDC om bestuurders weg te sturen.

Stadsdeel Centrum

Het DB onderschrijft dat in de afgelopen bestuursperiode goed is samengewerkt tussen college en stadsdeelbesturen. Dat is een basisvoorwaarde van een goed werkend verlengd lokaal bestuur. Voor de SDC is in ieder geval van groot belang dat de SDC intensief betrokken is bij de benoeming van de DB leden door:

- I. Benoeming DB door SDC uit haar midden
- II. Benoeming DB door SDC na vrije aanmelding
- III. Benoeming DB door B&W/raad met goedkeuringsrecht door de SDC
- IV. Benoeming DB door B&W/raad na consultatie van de SDC

De SDC Centrum heeft niet eenduidig gekozen voor een van de bovenstaande manieren.

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

Het college stelt in het definitieve hoofdlijnenbesluit voor om te kiezen voor variant B met twee bestuurscommissies. De bestuurscommissie voor het DB zal daarbij benoemd worden door het college. Uit de adviezen blijkt een sterke voorkeur van DB's en SDC's voor een rol van de SDC bij het benoemen van de DB-ers. Dit varieert van een klik-gesprek tot benoeming door de SDC. Het

college is van mening dat het goed zou zijn de SDC inderdaad een rol te geven in het proces van benoeming van de DB-ers. Het college stelt in de definitieve hoofdlijnen voor daartoe een hoorzitting te organiseren, waarin SDC's de gelegenheid krijgen vooraf vragen te stellen aan de kandidaat bestuurders en om aan het college mee te geven als er zwaarwegende redenen zijn om een dagelijks bestuurder niet te benoemen.

5.3 Rol en positie stadsdeelcommissies (SDC's)

Stadsdeel Zuid

De SDC geeft aan dat zij het belangrijk vindt dat de SDC in de volgende periode een besluitvormend, controlerend én adviserend karakter heeft en ook in de nieuwe setting het recht voorbehoudt om ongevraagd advies uit te brengen.

De maatregelen voor de korte termijn voor verbetering van de adviesprocedure worden daarbij onderschreven en adviezen integraal en onverkort agenderen voor college en raad (bij het betreffende onderwerp). De stadsdeeladviezen en de totstandkoming daarvan worden zo voor eenieder inzichtelijk en digitaal vindbaar. De SDC is tegen de optie om stedelijk een selectie te maken van adviesaanvragen die naar stadsdelen gaan, zodat SDC's zich meer kunnen richten op de lokale opgaven. SDC kan zelf bepalen waar adviseren wel of niet opportuun is. Selectie vooraf betekent minder informatie over stedelijke kaders en dat is niet gewenst. Het DB nuanceert dit en vraagt om gericht advies en adviesaanvragen die niet relevant zijn voor het stadsdeel te vermijden.

Versterking van de positie betekent een verzwaring van taak en verantwoordelijkheid van SDC. Met de bestaande vergoeding is het niet haalbaar minder te gaan werken om de SDC-rol uit te oefenen. Om voldoende diversiteit in de commissie te verkrijgen advies om de vergoeding voor commissieleden te herzien.

Ter overweging wordt nog meegegeven de naam van SDC te wijzigen in bestuurscommissie zodat deze aansluit bij de voorgenomen formele positie.

Stadsdeel Zuidoost

De SDC vindt dat zij zelf haar vergaderingen uit moet kunnen schrijven om de rechtspositie te borgen en adviseert om de vergoedingen voor de SDC niet uitsluitend toe te kennen op basis van de aanwezigheid bij overlegvergaderingen. Enige mate van zelfsturing t.a.v. tijdsbesteding is gewenst.

De SDC benadrukt de vraag om betere ondersteuning bij het verkrijgen van kennis en informatie om haar advieswerk te verbeteren en te upgraden. De SDC adviseert om een herschikking van de ambtelijke capaciteit tussen de centrale stad en het stadsdeel op basis van de lokale opdracht. Een uitgewerkte verdeling tussen SDC en DB moet onderdeel zijn van de lokale opdracht.

Stadsdeel Oost

Stadsdeel Oost onderstreept het belang om de SDC ook met een instrumentarium uit te rusten passend bij de controlerende functie als essentiële functie en tegenmacht.

Zij onderschrijft daarbij de beoogde versterking van de ambtelijke ondersteuning voor de SDC zodat deze duidelijker gepositioneerd wordt bij hun adviserende rol en hun beoogde rol van het ophalen van signalen uit de buurt. Zo ontstaat meer ruimte voor eigen agendavorming door SDC.

Hogere vergoeding sdc-leden is passend bij zowel een diverse samenstelling van de SDC als de beoogde controlerende taak. De vergoeding is in het huidige stelsel in de vorm van tekengeld. Dat wekt de (onjuiste) indruk dat aanwezigheid bij de vergaderingen de (enige) taak is van de commissie, terwijl de rol van ogen en oren in de buurt juist ook andere activiteit vereist. Democratie kost tijd; tijd die SDC-leden vrij moeten maken van andere zaken zoals bijvoorbeeld werk.

Stadsdeel West

De SDC adviseert het agenderen van de vergaderingen van de SDC ruimer te formuleren in termen van een jaarlijkse frequentie van 24 bijeenkomsten per jaar. Daarvan worden er vier door het DB georganiseerd in het kader van kwartaalrapportages over voortgang gebiedsplannen, benevens de financiële jaarcyclus met begroting en rekening zoals die past bij een financieel mandaat. De SDC onderschrijft met klem de urgentie om de (rechts)positie van de SDC te versterken met meer controle over invulling van de agenda, type werkzaamheden en vormgeven van vergaderingen. De SDC adviseert om verplichte 'verantwoordingsvergaderingen' in te voeren per kwartaal waardoor voor bewoners en politici helder is wanneer verantwoording wordt afgelegd.

De SDC pleit voor verhoging van de vergoeding voor de SDC om hen beter in staat te stellen hun werk goed te doen.

Het DB nuanceert dit en stelt om de SDC vergoeding te verhogen wanneer de taken en werklast toeneemt en de gemeente Rotterdam als uitgangspunt te nemen.

Het advies is ook de ambtelijke ondersteuning van de SDC te versterken. Daarbij zal ook onderzocht moeten worden wat een passende ambtelijke ondersteuning van het DB is. Bij toename van taken en mandaten moet de ondersteuning en facilitering van de SDC's worden uitgebreid opdat deze hun rol naar behoren kunnen vervullen.

Stadsdeel Nieuw-West

De SDC geeft aan dat het procesmatig handiger is om eerst te bepalen wat voor SDC's er moeten komen en daarna pas te bepalen wat de faciliteiten zijn. Een stevigere rol van de SDC kan gemarkeerd worden door het opnemen van een adviesparagraaf met het standpunt stadsdeel in raadsvoorstellen. Zo wordt binding tussen gemeenteraad en SDC versterkt. Die binding kan verder vorm krijgen door regulier contact tussen leden van de SDC en leden van de gemeenteraad.

Op korte termijn is een betere ambtelijke ondersteuning van de SDC vereist zodat zij haar rol als tegenmacht serieuzer kan waarmaken.

De SDC's moeten maatwerk voor hun stadsdeel kunnen leveren. Met huidige aan vergaderaanwezigheid gekoppelde vergoeding ben je niet inclusief. Door een hogere vergoeding te hanteren, bied je ook mensen met een lager inkomen de mogelijkheid om zich in te zetten op lokaal niveau. En door deze los te koppelen van de vergadering zorg je dat SDC-leden zich ook buiten dit gremium moeten inzetten.

De SDC stelt dat het versterken van de relatie tussen de raad en de SDC's voor nu (naast de borging van de adviezen) de belangrijkste prioriteit is en adviseert om een werkgroep samen te stellen van SDC-leden van de stadsdelen en leden van de raadscommissie KDD, om ook hiervoor

voor het zomerreces met een voorstel te komen. Voorstel: de werkgroep komt met een voorstel, vervolgens gaat dit langs de stadsdelen ter adviseren, dan kan het naar de commissie KDD die de besluitvorming in de gemeenteraad hierover voorbereid en vervolgens kan de raad hier dan een beslissing over nemen.

Stadsdeel Noord

De SDC wil de toegenomen bevoegdheden van de SDC's expliciet benoemt zien voor besluitvorming en adviseert om de focus van de SDC meer op het controleren van het stadsdeelbestuur te leggen dan op het adviseren van de centrale stad. Een sterke controlerende rol is cruciaal van belang voor macht en tegenmacht. Laat beleidsstukken in het stadsdeel op de agenda komen en laat de SDC hierover beslissen. De SDC moet meer ambtelijke ondersteuning krijgen. Geef de SDC meer toegang tot ambtenaren voor informatievoorziening.

Stadsdeel Centrum

De SDC pleit voor extra ondersteuning en een hogere vergoedingen voor SDC-leden. Deze ondersteuning hangt enerzijds samen met de kwaliteit van besturen van de SDC en haar bestuurders en anderzijds met de taken en verantwoordelijkheden die overgedragen worden. Het DB van Centrum is ook van mening dat een hogere vergoeding voor SDC-leden zal leiden tot kwalitatief betere invulling van de rol als lokaal volksvertegenwoordiger.

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

Het college wil de huidige werkwijze rond adviezen verbeteren. Adviezen van SDC's en DB's zullen vanaf nu integraal aan college en raad worden voorgelegd, als bundel van zeven adviesformulieren. Met een besispunt in de voordrachten worden de betreffende adviezen, en hoe dit in de besluitvorming is meegenomen, onder de aandacht van college en raad gebracht. De structurele terugkoppeling aan de SDC zal via de Reactienota lopen, die standaard door de directies bij deze trajecten wordt opgesteld. Het college zal voor het stelsel vanaf 2022 nader onderzoeken hoe een betere adviesprocedure vorm kan krijgen. Bovenstaande overwegingen van SDC's en DB's zullen daarbij worden meegewogen.

Het college is het er mee eens dat de ambtelijke ondersteuning van de SDC's versterkt moet worden. Dat geldt voor zowel de korte als de lange termijn.

De procesmatige ondersteuning van de tweewekelijkse vergaderingen van de SDC is in alle stadsdelen geregeld. Daarnaast blijkt er breed behoefte te zijn aan meer (inhoudelijke) ondersteuning. Die wens verschilt per commissie en kan bijvoorbeeld gaan over hulp bij agendavorming, hulp bij ophalen en doorzetten van signalen uit buurten en wijken of hulp bij het voorbereiden en formuleren van adviezen.

Elke stadsdeelsecretaris bepaalt uiterlijk in juni 2021 in overleg met de voorzitter van de SDC waar de specifieke behoefte aan versterkte ondersteuning voor de rest van deze bestuursperiode ligt. En voorziet daar vervolgens in, zo nodig in samenwerking met en specifieke directie en zo nodig met hulp van het Gemeentelijk Management Team, vanuit de gedachte van laagdrempelige ambtelijke ondersteuning gemeentebreed.

De SDC's krijgen in het stelsel vanaf 2022 een zwaardere rol en verantwoordelijkheid dan in de huidige periode. Om de zwaardere rol en taken van de SDC's in de nieuwe bestuursperiode goed te kunnen ondersteunen stelt het college in de hoofdlijnen voor om de ondersteuning in alle stadsdelen te versterken met extra capaciteit. Aan de hand van de besluitvorming over taken en bevoegdheden de benodigde ondersteuning meer specifiek in kaart worden gebracht.

De vergoeding voor de SDC-leden is gebaseerd op artikel 96 van de Gemeentewet, waarin in lid 1 bepaald is dat leden van een door de raad, het college of de burgemeester ingestelde commissie voor zover zij geen lid zijn van de raad of het college, een bij verordening van de raad vastgestelde vergoeding ontvangen:

- a. voor het bijwonen van vergaderingen van een commissie en
- b. van reis- en verblijfkosten in verband met reizen binnen de gemeente

In het tweede lid van artikel 96 staat dat dagelijks besturen van bestuurscommissies een vaste vergoeding voor hun werkzaamheden kunnen ontvangen. Het college heeft begrip voor de in de adviezen genoemde argumenten om de SDC-leden een vaste vergoeding per maand te geven, maar heeft op basis van de gemeentewet die optie helaas niet.

In de hoofdlijnen voor het bestuurlijk stelsel stelt het college – gezien de zwaardere rol die aan de commissie zal worden toebedeeld en de bijbehorende zwaardere werklast – voor de vergoeding per vergadering te verhogen.

5.4 Taken en bevoegdheden

Stadsdeel Zuid

In de voorgenomen hoofdlijnen krijgen de stadsdelen een groter mandaat waarmee zij in positie komen om op stadsdeelniveau een volwaardige bijdrage te kunnen aan de representatieve democratie. Het bestuur adviseert hierbij verder taken van het college te delegeren aan het DB, zodat de stadsdelen meer in positie komen bij de besteding van beschikbare middelen in de stadsdelen.

Het college hecht veel waarde aan de samenwerking met het stadsdeel ten behoeve van eenheid van beleid en bestuur. De keus voor centrale aansturing staat op gespannen voet met het belang van de maatschappelijke opgave die lokaal liggen. De maatschappelijke vraag ligt in de wijken en de werkwijze zou daarbij moeten aansluiten. Niet het systeem maar de leefwereld is het vertrekpunt voor beleid. Het is van belang dat de taken en bevoegdheden worden ingericht op basis van de hierboven aangehaalde principes, de aansluiting beleid en gebied, bestuursstijl die naar buiten is gericht, meer ruimte voor (andere vormen van) participatie en democratische legitimatie.

Versterking van het mandaat is positief. Duidelijkheid over taken en bevoegdheden is – zeker voor de Amsterdammer – gewenst met focus op betere aansluiting tussen gebied en beleid.

Pleidooi voor een andere werkwijze: de SDC is nu te vaak sluitstuk (krijgt kant en klare nota's voorgelegd tegelijk met bewoners), DB'ers horen van ambtenaren "wat men gaat doen". In onze visie moeten stadsdelen (DB en commissie) richtinggevend kunnen acteren aan de voorkant. Formele taken en bevoegdheden staan een nieuwe werkwijze niet in de weg: enkel de gelaagdheid van de besluitvorming wordt omgekeerd zodat herkenbaar en gedragen beleid door het stadsdeelbestuur via de commissie aan de gemeenteraad en B&W wordt voorgelegd.

Recht doen aan en concreet inzetten op diverse manieren waarop inwoners eerder, breder en sterker betrokken worden bij zaken die hun leefomgeving aangaan is kernopgave.

De SDC Zuid stelt dat de stadsdelen bestuurs-, beheers- en ontwikkelingstaken in het stadsdeel moeten kunnen voorbereiden en uitvoeren om zo de eigen bewoners te bedienen en het vertrouwen in het (lokale) bestuur te verbeteren. Daarbij is zij voor versterking van de ondersteuning van de SDC op uniforme wijze, met de juiste inzet van ambtelijke capaciteit.

Stadsdeel Zuidoost

De SDC geeft aan dat een duidelijke opsomming van taken en bevoegdheden het voor burgers makkelijker zal maken om te weten wie zij kunnen aanspreken. De SDC adviseert om een budgetadviesrecht in te stellen binnen het vrije gedeelte van de opdracht & taakstelling. Breng de SDC op de gebiedsagenda/gebiedsplannen meer in positie en baken af op welke onderdelen ook de SDC kan beslissen in de volgende domeinen: ruimtelijk domein, sociaal domein en participatie. Geef een grotere rol aan SDC om beter integrale sturing te kunnen geven bij de focusopgaven in gebieden/gebiedsagenda's/gebiedsplannen. De voorbereidingsprocedure van bestemmingsplannen bij de stadsdelen wordt niet gezien als een zinnige toevoeging aan het stelsel. De SDC adviseert om de inspraak van burgers daar te houden op de plek waar de beslissingen genomen worden.

Stadsdeel Oost

Goed dat het college meegaat in de wens om SDC en DB de middelen te geven om de verantwoordelijkheden waar te maken. Zwaarwegend is dat duidelijkheid wordt gecreëerd aangaande bewegingsvrijheid van de stadsdelen en het nauwkeuriger uitwerken van de bevoegdheden. Zet zoveel mogelijk in op delegeren in plaats van mandateren zoals dat in het stelsel tussen 2014 en 2018 het geval was.

De bestedingsgrens van 5 miljoen die in het huidige bestuurlijk stelsel geldt moet worden heroverwogen, omdat dit niet meer past bij het huidige prijspeil. Bij projecten wordt steeds vaker gestuurd om werk-met-werk te maken en zaken op elkaar te laten aansluiten. Hierbij vormt de grens waarbij de verantwoordelijkheid verschuift van stadsdeel naar centrale stad sneller een barrière die efficiënte uitvoering in de weg zit. Met beschikking over eigen middelen kan een stevige bestuurslaag op stadsdeelniveau ontstaan, waar lokaal maatwerk geleverd kan worden. Dat komt transparantie en legitimatie ten goede. Tevens is de wens om, binnen bestaand beleid en coalitieakkoord, te werken aan een stadsdeelakkoord. Dit akkoord biedt handvatten voor zowel helder mandaat van het DB als tegenmacht/controlerend van de SDC.

Stadsdeel West

Maak sturing op de ambtelijke organisatie en budgetten onderdeel van de heldere opdracht en takenpakket lokaal bestuur: het college wil binnen de stedelijke kaderstelling de komende periode een heldere opdracht aan het lokaal bestuur nader uitwerken, met heldere verantwoordelijkheden en goede ambtelijke ondersteuning om die opdracht waar te kunnen maken en daartoe de benodigde taken en bevoegdheden helder af te bakenen. Het college noemt daarbij een aantal specifieke domeinen.

Het DB van West onderstreept het belang van heldere afspraken op de genoemde domeinen, waarbij onze aandacht in het bijzonder uitgaat naar de sociale basis, de VTH-keten en de afvalketen. Ook benadrukt het DB het belang van de mogelijkheid om te sturen op budgetten en om sturing te geven aan zowel de decentrale als centrale ambtelijke organisatie.

Het mandateren van een stadsdeelbestuur tot het nemen van besluiten over en besteden van overgedragen budgetten voor onderdelen van portefeuilles, met name:

- Openbare ruimte en groen: voor die delen die niet behoren tot de hoofdnetten en hoofdstructuren. *Daarbij wel een taak voor de leden van het DB als verlengd bestuur voor het opzetten en leiden van de participatieprocessen voor die hoofdnetten en hoofdstructuren.
- Vergunningen, toezicht en handhaving.
- Reiniging en afvalinzameling

- Sociaal Domein: het lokale welzijnswerk (buurthuis-, jongerenwerk) voor zover zich dat richt op versterking van sociale cohesie en zelfredzaamheid bij de stadsdelen.
- Ruimtelijke ordening: bestemmingsplannen tenzij een zwaarwegend stedelijk belang, een uitbreiding of een (bijzondere) inrichting in het geding is. Indien deze overdracht stuit op wettelijke bezwaren zijn de stadsdelen in ieder geval verantwoordelijk voor de voorbereiding en participatie.

Voer een budgetadviesrecht in voor SDC's binnen het gebiedsbudget zodat SDC's zelf accenten kunnen aanbrengen.

Stadsdeel Nieuw-West

Het DB stelt voor om geen kaderstellende en controlerende positie bij de SDC te leggen en hen verantwoordelijk te maken voor taken waar zij niet verantwoordelijk voor kunnen zijn (conform landelijke wetgeving).

Adviesrecht over bepaalde lokale budgetten past binnen het voorgestelde stadsdeelplus-model. Onderzocht moet worden of voor Db en SDC een lokale, directe verantwoordelijkheid voor lokale budgetten mogelijk is. De mogelijkheid om een vergaand advies uit te brengen over plannen die voor een stadsdeel van groot belang zijn, waaronder eventueel bestemmingsplannen, moet worden onderzocht en zo mogelijk bij de verantwoordelijkheden van de SDC worden ondergebracht.

Stadsdeel Noord

Het Db geeft aan dat om maatwerk voor hun stadsdeel te kunnen leveren moeten stadsdeelbestuurders over voldoende financiële middelen en beleidsvrijheid kunnen beschikken. De SDC moet een eigen budget buiten de gebiedsplannen krijgen waar ze vrij over kan beschikken en die zij flexibel in kan zetten. De toegenomen bevoegdheden worden niet expliciet genoeg benoemd en dienen nader te worden ingevuld, voordat SDC's hierover een inhoudelijk advies kunnen uitbrengen.

Stadsdeel Centrum

Het is positief dat het college de mogelijkheid om op stadsdeelniveau financiële verschuivingen te kunnen doorvoeren gaat uitwerken. De mogelijkheden om met middelen te schuiven kan ook de discussie op lokaal niveau tussen SDC en DB ten goede komen.

Het DB heeft geen bezwaar tegen het opnieuw tegen het licht houden van de gemandateerde bevoegdheden maar heeft ook met de huidige mandaten prima kunnen werken. Een goede samenwerking met duidelijke afspraken over rollen – zoals bij een groot project als het Universiteitskwartier – is belangrijker dan de soms gecompliceerde vraag wie precies waar over gaat. Een bevoegdhedenlijst hoeft geen scherprechter te zijn om wel of niet samenwerking met het college te zoeken.

De SDC zou de volgende criteria voor de uitwerking van de precieze bevoegdheden willen meegeven:

- De taken en bevoegdheden van DB en SDC moeten worden uitgebreid ten opzichte van de huidige situatie.
- Wat op stadsdeelniveau kan, moet op stadsdeelniveau.
- Beschrijving van de taken moet duidelijk zijn.
- Er moet een directe relatie zijn tussen bevoegdheid en participatie.
- De ambtelijke organisatie moet deze bevoegdheidsverdeling kunnen ondersteunen.
- De financiële structuur moet adequaat aangepast worden
-

Het DB moet zich verantwoorden tegenover de SDC. Welke taken en bevoegdheden de SDC hierbij precies krijgt, moet leidend zijn voor de juridische vorm.

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

Het is duidelijk dat op het gebied van taken en bevoegdheden een opgave ligt. Zie voor de reactie van het college de tekst in hoofdstuk 3 van deze reactienota. De nadere uitwerking van de precieze taakverdeling tussen college en stadsdeelbesturen is inmiddels gestart en zal de komende maanden nader worden uitgewerkt met stadsdeelbestuurders. De input van DB's en SDC's zal daarbij worden meegenomen. Het college is blij met het brede scala aan suggesties om te komen tot een betere taakverdeling tussen college en stadsdeelbesturen. Daarbij is een belangrijk uitgangspunt – zoals ook in de adviezen genoemd – dat bewoners 'eerder, breder en sterker betrokken worden bij zaken die hun leefomgeving aangaan'.

In de adviezen van SDC's en DB's komt naar voren dat ook sturing op de ambtelijke organisatie en budgetten onderdeel moeten zijn van de opdracht en het takenpakket van het lokaal bestuur. Zoals eerder aangegeven ziet het college dit als onlosmakelijk onderdeel van de opdracht om taken en bevoegdheden beter uit te werken. Wil een stadsdeelbestuur daadwerkelijk kunnen sturen, dan zal het ook de instrumenten moeten hebben om dat te kunnen doen. Hiermee kan het mandaat voor het stadsdeelbestuur worden versterkt. Dat betekent –naast een goed afgewogen en op het stadsdeelniveau toegesneden takenpakket – dat ook budget beschikbaar moet zijn om lokaal maatwerk te kunnen leveren en dat ook de ambtelijke organisatie toegerust zal moeten worden op optimale ondersteuning van zowel lokaal als stedelijk bestuur.

Uit de adviezen komt ook de tweeledige functie van het stadsdeelbestuur naar voren. Het college onderstreept dit graag: DB en SDC kennen de lokale situatie en zoeken samen met alle betrokkenen in het stadsdeel naar maatwerk voor de buurt. Dit werkt twee kanten uit: van beleid naar uitvoering, maar ook van uitvoering naar nieuw beleid.

In het eerste geval voert het lokale bestuur in een stadsdeel het door de raad vastgestelde beleid uit, met aandacht voor de specifieke lokale omstandigheden. Het moet beschikken over de mogelijkheid om maatwerk toe te passen, daar waar de specifieke lokale omstandigheden daarom vragen.

In het tweede geval voedt het lokaal bestuur het college met wat er lokaal speelt en wat de belangrijke opgaven en vraagstukken zijn in een gebied. Vanuit een integrale blik, samen met bewoners en ondernemers en verdere lokale partners. Een signalerende en agenderende rol die het college aanleiding kan geven tot nieuwe, hernieuwde of nadere besluitvorming.

Tot slot erkent het college – zoals in meerdere adviezen aangestipt – het belang van een goede samenwerking. In feite is dat de basis van alles. Het bestuurlijk akkoord waarvoor in deze bestuursperiode de basis is gelegd zal daarom zoals voorgesteld ook worden meegenomen in de verdere uitwerking van de definitieve hoofdlijnen.

5.5 Verkiezingen

Stadsdeel Zuid

Het DB en de SDC in Amsterdam Zuid is in meerderheid voorstander van het voornemen om actief/passief stemrecht in te stellen voor 16-jarigen en voor iedereen die 2 jaar in Nederland

woonachtig is. De ervaringen daarmee in andere steden in België en Nederland zijn positief en het vergroot de betrokkenheid bij de lokale overheid.

Stadsdeel Zuidoost

Inwoners van Zuidoost hebben het minst vertrouwen in de politiek en overheid. De SDC blijft daarom wijzen op belang van het verhogen van de opkomst tijdens verkiezingen, bijvoorbeeld door plaatsen extra stembureaus. Staatscommissie Parlementair Stelsel Remkes heeft eerder al aangeraden om meer stembureaus te plaatsen en ook om *early voting* toe te staan.

Stadsdeel Oost

Eens met kiezen SDC op stadsdeelniveau en niet meer op gebiedsniveau, evenals keuze voor lijstenstelsel. Ook eens met verruiming van het actief en passief kiesrecht, met als aandachtspunt dat, indien het DB gekozen wordt uit leden van de SDC, er aandacht moet zijn voor de handelingsbekwaamheid aangezien dit zou kunnen betekenen dat een DB-lid onder de 18 is. Verder wil het DB de eis van 2 jaar woonachtig zijn in Nederland voor non-EU aanpassen naar 2 jaar onafgebroken woonachtig in Amsterdam alvorens gebruik te kunnen maken van het passief en actief kiesrecht.

Stadsdeel Nieuw-West

Om juist de gebiedsgerichte aanpak te borgen en versterken zou het in de ogen van de SDC goed zijn als er ook een verkiezing blijft op gebiedsniveau en niet zoals nu wordt voorgesteld op stadsdeelniveau. Daarbij zou je kunnen denken aan aantal leden gekozen op basis van stadsdeellijsten en een aantal per gebied. Daarbij zou het goed zijn om de verdeling net iets hoger uit te laten vallen op stadsdeelniveau. Verder zou het goed zijn om op een oneven aantal leden uit te kunnen komen, dan kunnen de stemmen niet meer staken bij gelijke uitslag. De precieze invulling van de aantallen worden opengelaten.

Stadsdeel Noord

Een van de politieke partijen in Noord geeft aan om een personenstelsel ipv een lijstenstelsel te kiezen. Dezelfde politieke partijen zitten nu in SDC's en raad.

Stadsdeel Centrum

De SDC Centrum kiest in meerderheid voor een oneven aantal leden. Bij voorkeur negen of elf.

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

Het college constateert dat stadsdelen overwegend positief zijn ten aanzien van de uitbreiding het actief en passief kiesrecht, de kiesgerechtigde non-EU ingezetene en met verkiezingen op basis van het lijstenstelsel.

Daarbij geeft Nieuw West aan voorstander te zijn van verkiezingen op gebiedsniveau in plaats van stadsdeelniveau. Het college merkt daarbij op dat met verkiezingen op stadsdeelniveau een sterker bestuur voor de SDC wordt gewaarborgd voor bewoners uit het gehele stadsdeel. Vanuit enkele SDC's is ook gepleit voor verkiezingen op stadsdeelniveau, daar zich in de vorige periode soms problemen voordeden met de lijstopvolging bij vertrek (te korte lijsten in een gebied) en ingewerkte commissieleden die binnen het stadsdeel verhuisden de commissie moesten verlaten. De suggestie van een oneven aantal leden voor de SDC vindt het college een goede. Dit zal meegenomen worden in de definitieve hoofdlijnen.

Ten aanzien van het personenstelsel merkt het college op dat dit model landelijk niet meer wordt toegepast en problemen met zich mee kan brengen als het gaat om de opvolging van een gekozen persoon bij terugtreding.

5.6 Loting

Stadsdeel Zuid

Vanuit SDC Zuid wordt aangegeven dat vermenging van gekozen en gelote burgers ingewikkelde verhouding oplevert en impliceert dat de SDC een vorm van participatie is in plaats van een effectief politiek orgaan op stadsdeelniveau. De ervaringen in andere steden zoals Rotterdam zijn niet positief. Volgens de SDC Zuid draagt verwarring tussen representatie en participatie niet bij aan de door B&W nagestreefde duidelijkheid. Noch aan de versterking van de democratische legitimatie.

Stadsdeel Zuid Oost

De SDC stelt dat het een ingewikkeld experiment is in een stelsel dat al gemankeerd en kwetsbaar is. Hoe verhouden de gekozen en gelote leden zich tot elkaar? Is de inbreng van een gekozen lid 'waardevoller' dan die van een geloot lid? Krijgen we met gelote leden geen 'spek- en bonenleden'? De SDC adviseert om af te zien van gelote leden.

Stadsdeel Oost

Het DB en de SDC waarderen het idee van loting, maar voorziet ook nadelen door de vorm van rotatie binnen de SDC. Essentiële zaken zoals dossierkennis, kennis van de bestuurlijke besluitvorming, binding en herkenbaarheid als SDC-lid zijn nodig voor het goed laten functioneren van de SDC en daarmee ook het DB.

Stadsdeel West

Het DB heeft twijfels of de aard van het werk van de SDC zich leent voor tijdelijk gelote leden en of loting bijdraagt aan een sterkere representatieve democratie. Bovendien wordt het te kwetsbaar geacht om parallel aan een nieuw stelsel aan de slag te gaan met gelote SDC-leden. Voorgesteld wordt om eerst de nieuwe taak- en rolinvulling van de SDC's in de praktijk te brengen en te bouwen aan een sterke basis. Laat het vervolgens aan de stadsdelen om een vorm te kiezen om de betrokkenheid van bewoners bij de SDC te vergroten, die aansluit bij de lokale situatie.

De suggestie van toevoegen van tijdelijke gelote leden aan de SDC wordt ook door de SDC afgewezen. Hierdoor ontstaan een verwarrende mix van participatieve en representatieve democratie.

Stadsdeel Nieuw West

Het stadsdeelbestuur is gecharmeerd van het versterken van de SDC met ingelote burgers die periodiek van samenstelling wisselen. Het slimmer en beter gebruikmaken van online middelen voor burgerbetrokkenheid kan ook op onze instemming rekenen.

Participatie kan niet in plaats van representatie, daarom voorziet de SDC problemen met het loten van SDC-leden. Geadviseerd wordt om voor het aanstellen van SDC-leden niet tot loting over te gaan. De SDC moet alleen bestaan uit gekozen leden.

Stadsdeel Noord

De SDC vindt gelote burgers voor de SDC is onwenselijk in verband met continuïteit.

Stadsdeel Centrum

Het DB geeft aan dat het goed is de werking van de democratie tegen het licht te houden en te kijken naar mogelijke aanvulling of versterking met participatieve elementen. Loting kan een verfrissend nieuw middel zijn. Zij hebben geen uitgesproken standpunt over toevoeging van gelote leden aan de SDC en zijn vooral benieuwd naar het nadere onderzoek door het college en ervaringen in andere steden.

De SDC vindt loting van leden van de SDC geen goed idee. De SDC vergt behoorlijk wat inzet qua tijdsbesteding per week. Het zou wel heel toevallig zijn als een geloot persoon hier zin in heeft. Bij een combinatie van gelote en verkozen leden bestaat het risico dat zich een tweedeling in de commissie voordoet, tussen gekozen en gelote leden, dit vanwege verschil in o.a. ervaring, netwerk, gewenste tijdsbesteding. Wel kan loting als instrument om burgers te betrekken in de besluitvorming nuttig zijn in hele praktische situaties. Het kan een mooie aanvulling zijn op lokaal niveau en voor concrete zaken.

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

Over de mogelijkheid om gelote leden te benoemen in de stadsdeelcommissie wordt pas op een later moment een besluit genomen, zoals ook aangegeven in de bestuurlijke reactie in hoofdstuk 4 bij dit punt. Het college wil op basis van de ervaringen met de stadsdeelpanels en de uitkomsten van de evaluatie hiervan bepalen of gelote leden in de SDC's mogelijk en wenselijk is. De opmerkingen van DB- en SDC-leden zullen in de evaluatie worden meegenomen.

5.7 Stadsdeelpanel

Stadsdeel Zuid

Het DB ziet met belangstelling het experiment met stadsdeelpanels tegemoet. In plaats van een structureel instrument (panel) of groep (gelote leden) bepleiten we flexibele inzet van vorm en middelen. De SDC daarentegen bepleit in plaats van een structureel instrument (panel) of groep (gelote leden) flexibele inzet van vorm en middelen.

Stadsdeel Oost

Om deelname aan een stadsdeelpanel laagdrempelig te maken wordt voorgesteld om flexibele panels bewoners in te loten. Bij de invulling van de stadspanels wil de commissie een gebiedsgerichte aanpak overwegen, mogelijk afgewisseld met thematische (specifieke doelgroepen, panels over lokale thema's in een gebied of wijk). Zo kan de focus op gebieden, die in Oost goed werkt, voortgezet worden. Het verschil tussen participatie en representatie moet gehandhaafd én scherp blijven. We onderschrijven dat er een verbreding buiten de normale kring aansluiting moet krijgen, maar zien meer in een vorm van fractieondersteuning.

Stadsdeel West

Een geloot stadsdeelpanel dat de SDC vier keer per jaar adviseert over specifieke onderwerpen die voor het stadsdeel van belang zijn, ziet het DB mogelijk als een goede aanvulling op het stelsel en wachten de resultaten van de pilot met belangstelling af.

SDC onderschrijft een vorm van klankbord vanuit burgers maar wijst een panel af en wil het terugbrengen tot een inspanningsverplichting om een vorm van klankbord te organiseren en

stellen voor de vorm vrij te laten. Daarbij kan een combinatie ontwikkeld worden van online en offline raadplegen van stadsdeelbewoners en ondernemers.

Stadsdeel Nieuw-West

Loting om op gebiedsniveau bewonerspanels is volgens de SDC een positieve ontwikkeling. Je zou naast de reguliere SDC-vergaderingen dan 1 keer per maand een gebiedsoverleg kunnen hebben met SDC-leden en de gelote leden van het panel. Loting zorgt voor het betrekken van andere bewoners.

Stadsdeel Noord

Zorg ervoor dat experimenten zoals een panel actief begeleid en gemonitord worden, zodat snel en eenvoudig kan worden bijgestuurd als de praktijk daarom vraagt.

Stadsdeel Centrum

Om betrokkenheid van bewoners te bevorderen ziet de SDC geen toegevoegde waarde in een nieuw in te stellen stadsdeelpanel. Zij voorziet dat dit alleen een extra club wordt en betwijfelt of deze tot andere inzichten komt dan de SDC, die ook geheel uit bewoners van het stadsdeel bestaat.

Het DB staat positief tegenover het idee om een panel gelote bewoners in te stellen dat de commissie vier keer per jaar kan adviseren. Wel daarbij wederom de opmerking dat het bij zo'n nieuwe groep duidelijk moet zijn aan wie ze adviseren en dat de commissie ook de slagkracht heeft aan zo'n advies gevolg te geven.

Bestuurlijke reactie college van burgemeester en wethouders

Zoals aangegeven zal het college gaan experimenteren met stadsdeelpanels en dit evalueren. De punten die zijn aangedragen vanuit DB's en SDC's zullen hierin meegenomen worden.

5.8 Participatie

Stadsdeel Zuid

Het DB vraagt bij het vormgeven van een duidelijk participatiebeleid aandacht voor het meenemen van de daarbij geleerde lessen uit doorlopen participatietrajecten. De Amsterdammer moet weten waar hij aan toe is.

De SDC pleit voor een budget dat de commissie kan gebruiken voor versterking en verbreding van vernieuwende flexibele participatie.

Stadsdeel Oost

Op het gebied van het versterken van participatie adviseert het DB positief over de voorgestelde lijn. Ook de nieuwe referendumverordening wordt door het DB gesteund en het DB zou binnen deze nieuwe referendumverordening ook graag mogelijkheden zien in de uitvoering op stadsdeelniveau. Daarnaast ziet het DB graag een grotere rol voor buurt- en bewonersverenigingen bij participatie.

Stadsdeel Centrum

Participatie is essentieel. In de hoofdlijnen staat dat gekeken wordt of de rol van het stadsdeel bij participatie groter kan worden, zeker bij onderwerpen die de leefwereld van inwoners in het stadsdeel raken. Het orgaan dat inhoudelijk verantwoordelijk is moet ook primair verantwoordelijk zijn voor de participatie. Het DB ziet participatie nadrukkelijk als onderdeel van een proces. Voor

die processen waar het DB verantwoordelijk voor is neemt zij graag ook de verantwoordelijkheid voor een uitgebreid participatietraject. Helderheid voor bewoners zou te allen tijde het uitgangspunt moeten zijn.

Om participatie van bewoners te stimuleren lijkt het de SDC goed om meer gewicht te geven aan bewonersorganisaties, sleutelfiguren uit de wijken en individuele bewoners, een netwerk in de buurten dat meestal al bestaat. Dit kan bijvoorbeeld door:

- In procedures standaard het opnemen van stem van buurtbewoners bij plannen die hun buurt betreffen, zoals bijvoorbeeld middels een Bewoners Effect Rapportage;
- Echt werk te maken van de cultuur in de gemeente, die nogal verkokerd is, waarin niet goed wordt gecommuniceerd en waarbij bewoners niet centraal staan;
- Door de inspraakmogelijkheden bij vergaderingen van SDC's, raadscommissies en de gemeenteraad te verbeteren. Ook hier valt en staat de inspraakmogelijkheid door een heldere uitwerking van de taken en bevoegdheden van de SDC, zodat het voor bewoners duidelijk is wanneer zij bij de SDC of juist bij de gemeenteraad moeten inspreken

Bestuurlijke reactie college BenW

Het versterken van de rol van stadsdeelbesturen en SDC's bij participatie en wat daarvoor nodig is wordt meegenomen in het traject over het verhelderen van taken en bevoegdheden

5.9 Cultuur

Stadsdeel Zuid

Bestuurscultuur met goede samenwerking tussen college en dagelijks besturen is belangrijke voorwaarde om het bestuurlijk stelsel succesvol te doen zijn. De afgelopen periode is de onderlinge samenwerking en het rechtstreekse contact verbeterd. Om onze slagkracht verder te vergroten ziet het DB graag het naleven van afspraken uit het Bestuursakkoord 2018-2022 en de geactualiseerde bestuursopdracht Gebiedsgericht Werken zoals het nemen van bestuurlijk lef en risico's, het delen van macht aan de kant van het college en directies en eigenaarschap aan de kant van de stadsdelen (inclusief budget). Ook het tijdig betrekken van het DB bij de plan- en besluitvorming is hierbij cruciaal.

De SDC adviseert uit te werken wat de uitgangspunten van het bestuurlijk stelsel betekenen voor de bestuurlijke en ambtelijke rollen en een dialoog te starten. Wat betekent het streven naar toegankelijkheid, begrijpbaarheid, integraliteit, inwonersgerichtheid, democratisering, verbreding participatie voor de organisatie van professionals (van bestuurder tot ambtenaar) die de bedoeling van het systeem met elkaar moeten waarmaken.

Stadsdeel Oost

Het stadsdeel onderschrijft de bevindingen op het gebied van cultuur, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Een heldere structuur, maar ook houding en gedrag, gedeeld eigenaarschap voor het stelsel en duidelijke opdrachten dragen bij aan het goed functioneren van het bestuurlijk stelsel. De keuzes in de bestuurlijke structuur en werkwijze werken door in de ambtelijke organisatie. Om aan de lokale opgaven te kunnen voldoen moeten de stadsdeelbesturen zonder omwegen een beroep kunnen doen op de capaciteit en expertise van de directies. Het gebiedsgericht werken heeft meer voet aan de grond gekregen. Echter is de inzet van zowel ambtelijke als financiële middelen inherent aan politieke keuzes en niet slechts een overweging op basis van cijfers.

Stadsdeel West

Benadrukt dat de doorvertaling van de voorstellen naar de praktijk en de samenwerkingscultuur uiteindelijk van doorslaggevend belang zijn voor het functioneren van het bestuurlijk stelsel. Het stadsdeel stelt het college voor om een code te ontwikkelen die de goede bestuurlijke samenwerking tussen het stadsbestuur en de stadsdeelbesturen kan borgen.

Bestuurlijke reactie college BenW:

De suggestie voor een code voor goed bestuur is begrijpelijk. In de huidige periode is een bestuursakkoord gesloten tussen stadsdeelbestuurders en college. Hoewel het college dat bestuursakkoord nog altijd onderschrijft, is ook uit de evaluatie gebleken dat het akkoord – ondanks de goede wijze van samenwerking – in de praktijk nog onvoldoende tot zijn recht komt. Het college stelt zich in eerste instantie ten doel de verdeling van taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en de wijze waarop de ambtelijke organisatie daarin ondersteunend is dermate te verbeteren dat geen afzonderlijke akkoorden meer nodig zijn. Zie voorts ook de bestuurlijke reactie in hoofdstuk 3 bij dit onderdeel.

5.10 Toegankelijkheid dienstverlening en informatie (inclusief gebiedsgericht werken en inrichting bewonersloket)

Stadsdeel Zuid

De SDC heeft de afgelopen periode duidelijke meerwaarde gezien in het werken in gebieden. Eén van de maandelijkse vergaderingen vindt in de gebieden plaats, waar bewoners laagdrempelig kunnen aanschuiven en er ruimte is voor een meer informeel gesprek in plaats van een politieke vergadering. Dat kwam de samenwerking tussen partijen ten goede. Uiteraard is constructieve samenwerking zoals ook bepleit in het evaluatierapport zeer van belang. Echter dit is vooral een kwestie van menselijke inzet ofwel van de samenwerkingscultuur. Uiteraard kan en moet de structuur de cultuur faciliteren maar als blijkt dat de structuur ertoe leidt dat stedelijke trajecten en projecten op afstand staan van bewoners en SDC's, is er reden om anders naar de opgave te kijken, het werk anders in te richten.

Het DB ervaart in de praktijk te vaak beperkte of geen sturingsmogelijkheden op dossiers waarvoor de stadsdelen bestuurlijke verantwoording dragen door de recente centralisatie van veel gemeentelijke diensten. Deze blijkt tevens de doorontwikkeling van het gebiedsgericht werken te belemmeren. Verbeteringen in de organisatiestructuur en de procesvoering is hier naar onze mening op zijn plaats. Hierbij vragen wij ook aandacht voor de ambtelijke capaciteit in de stadsdelen.

Stadsdeel Centrum

De SDC Centrum is verheugd over het instellen van een bewonersloket. De SDC adviseert hier om het doel van het loket zo duidelijk mogelijk te omschrijven, zodat bewoners weten voor welke zaken zij daar terecht kunnen. Het moet in ieder geval een plek zijn waar bewoners geholpen kunnen worden bij nagenoeg elk contact met de gemeente, zeker met zaken als subsidieaanvragen, met initiatieven, met informatie- en participatievragen van bewoners over hun eigen stad en buurt, één punt dat ze kan helpen als ze bij verschillende gemeentelijke diensten en ambtenaren moeten zijn. Het verschil met de gebiedsmakelaars is dat het bewonersloket niet betrokken is bij beleidsvorming en beleidsuitvoering maar vooral faciliterend en informierend is voor bewoners

Stadsdeel Zuidoost

Het is onvoldoende duidelijk dat gebiedsgericht werken onder het gezag plaatsvindt van het DB als bestuurscommissie. De SDC adviseert daarbij om concreet af te bakken op welk gebied de SDC kan beslissen binnen het gebiedsgericht werken, inclusief het budgetadviesrecht hierover.

Stadsdeel West

Het college stelt o.a. voor om nieuwe praktijken voor gebiedsgericht werken te ontwikkelen door een aantal opgaven zoals de drie bestaande masterplannen (Zuidoost, Nieuw-West en Centrum) onder de loep te nemen. Het DB stelt voor om daarbij ook te kijken naar wat er nodig is voor de aansturing van integrale gebiedsopgaven in buurten zoals de Kolenkit Noord in West, de Dapperbuurt in Oost en de Diamantbuurt en de Marathonbuurt in Zuid (integrale opgave en sturing ook buiten masterplannen bezien). Het DB kan zich voorstellen dat er gelijksoortige lessen te trekken zijn uit de masterplan-aanpakken en de aanpak van overige integrale gebiedsopgaven, maar ook dat er specifieke aandachtspunten naar voren zullen komen. Bijvoorbeeld ten aanzien van verdeling van bestuurlijke verantwoordelijkheden, plan- en besluitvormingsprocessen en incidentele en structurele inzet van directies. Daarbij wordt meer aandacht voor de inbreng van bewoners en SDC leden bij de formulering en invulling van gebiedsgericht werken en lokale opgaven, gevraagd.

Stedelijke diensten moeten beter gaan samenwerken met de DB's en op de DB's rust de dan de taak hierover goed met de SDC's te communiceren. Ambtelijke ondersteuning is vooral centraal geregeld in de Hoofdlijnennotitie. SDC en bestuurders die gezamenlijk het lokaal bestuur vormen, zullen over een eigen ambtenarenapparaat moeten kunnen beschikken, dat in eerste instantie verantwoording aflegt op stadsdeelniveau. Anders krijgen we bestuurders en leden van SDC's bevoegdheden, maar geen mogelijkheden daar iets mee te doen. De overdracht van bevoegdheden en mandaten, inclusief die van het gebiedsgerichte werken, impliceert ook overdracht van expertise op die onderdelen. Zodat een eigen integraal functionerend, multidisciplinair ambtelijk team gevormd kan worden, dat deels aangehaakt blijft bij de centrale diensten en directies

Stadsdeel Nieuw- West

Gebiedsgericht werken dient volgens de SDC in een samenwerkingsmodel met de SDC's als structurele partners te worden gegoten. Het is onvoldoende duidelijk dat gebiedsgericht werken onder het gezag plaatsvindt van de SDC's. Dit moet nader worden geëxpliciteerd. Verder adviseren we om de gebiedsagenda's op te stellen in 2023 en niet in 2022. Dan hebben gekozen volksvertegenwoordigers 1 jaar meer ervaring en dit leidt tot een hogere kwaliteit aan adviezen. Stop met de jaarlijkse gebiedsplancyclus en stel monitoring in waarop waar nodig alsnog beleid of advisering kan plaats vinden.

Bestuurlijke reactie college BenW:

Het college onderschrijft dat gebiedsgericht werken nog onvoldoende van de grond komt. Voor het versterken hiervan is een bestuursopdracht vastgesteld met een aantal doelen ter verbetering. Dit wordt in de komende tijd uitgevoerd. Zie de bestuurlijke reactie in hoofdstuk 3 bij dit onderdeel.

6 Bijlagen

[o.a. ingezonden brieven stadsdelen]